מוסף ידיעות אחרונות
כולל:
זמנים
במטבח

בשבילה זה ... בשבילך זה ח
היא שותה עכשיו חלב.
...היא מלקקת את השפתיים וכרגיל מבקשת עוד. כן, הילדה שלך, כמו כל הילדים, משוגעת על דני – ודני הוא בעצם חלב, חלב טהור. לכן את מרוצה. את יודעת שהחלב מגיע אליה בדרך טעימה יותר, מהנה יותר.
דני שטראוס-100% בריאות.
שטראוס
וימר טמיר כהן (יעקבסון)

בריג'יט נילסן

איך צדתי את רמבו

השחקנית הצעירה, 22, בריג'יט נילסן, הודתה כי היא לכדה את אהבתו של סילבסטר סטאלונה בעורמה. עוד בהיותה תיכוניסטית ילדותית העריצה וחלמה על רוקי. במשך עשר שנים, היא לא פסקה לחשוב עליו. עד שלבסוף, לפני שישה חודשים, נישאה לו.

מספרת בריג'יט גבוהת הקומה (1.80 מטר): "למרות התדמית הקשוחה שלו, סטאלונה הוא גבר עדין מאוד, רומאנטי ומתחשב. כשנפגשנו היינו מאוד ביישנים. בריג'יט, הצעירה מרוקי־רמבו המולטי־מיליונר שלה ב־18 שנים, מגלה כי החליטו מהר מאוד לגור יחד. עד ההחלטה, הספיק בסך־הכל לאכול יחד. הוא גם היה הראשון שלחש באוזניה "אני אוהב אותך". לה לא היה מספיק אומץ להיות הראשונה. לא היה קל להגיע לכל זה.

היפהפיה הדנית, היתה בסך־הכל בת 12, כאשר התחילה לחלום על סטאלונה. כאשר גדלה, נישאה לגבר אחר, אבל בעמקי ליבה לא פסקה להעריץ את השחקן.

כאשר הגיעה לניו־יורק כדי לקדם את סירטה הראשון "סוניה האדומה", (שמוצג בימים אלה בארץ), פגשה במיסעדה ידיד, שסיפר לה כי השחקן נמצא בעיר ובאיזה בית־מלון הוא שוהה.

"יצאתי מיד מהמיסעדה וצילצלתי למלון. מסרו לי שהוא עסוק, ושאני יכולה להשאיר הודעה. כך במשך חמישה ימים. אני מטלפנת, הוא עסוק, ואני משאירה הודעה. לא ויתרתי. השארתי לו לפחות שמונה הודעות או מיכתבים בכל יום.

ואז הבריק במוחי רעיון. לצרף תמונה שלי לאחד המיכתבים. לקחתי מונית למלון שלו. שיחדתי את אחד העובדים במקום שתמורת שש לי"ש־ט, יניח את המיכתב בחדרו.

כשהגיעה בריג'יט בחזרה למלון שלה, שמעה כי הטלפון בחדרה לא פוסק מלצלצל.

"לקראת הפגישה הראשונה שלנו, הלב שלי פעם כל־כך חזק, שפשוט לא ידעתי מה לעשות עם עצמי. כל הזמן חשבתי, אלוהים אדירים אני כל־כך גבוהה". ביקשתי מחברה שתפתח לו את הדלת ואני נשארתי ישובה על הכורסה שלא יראה אותי במלוא קומתי.

זה כנראה לא הפריע לו. בתוך שבוע היא עברה לגור בדירתו המפוארת. כעבור תשעה חודשים נישאו.

■ דבורה שביט

בריג'יט נילסן: שמונה מיכתבים במלון כל יום

עדה מכנס: "כדורי אדולן אינם פיתרון למסוממים"

עדה מכנס

מאלסם לפוליטיקה

ארבע נשים חברות בהנהלת המרכז הליברלי החדש. עדה מכנס היא אחת מהן. אשת החברה הוותיקה היא לא רק בלונדרית יפה ומטופחת. היא גם אחת שאיכפת לה.

לפני 13 שנים יזמה והקימה את אגודת "אלסם". כיום היא רצה לפוליטיקה. היא מתכוונת להכניס למצע של המיפלגה החדשה את בעיית המשפחות החד־הוריות, ואת הקמת הקהילה הטיפולית (ותרפויטית) הראשונה בישראל, לאחר שבמשך שנים חקרה את נושא ההתמכרות לסמים והגמילה מהם.

"בארה"ב קיימות קהילות טיפוליות כעשרים שנה. הנגמלים מסממים חיים בקומונות, הנושאות שמות כמו 'קומונת פניקס' או 'אורוס האוז'", מספרת עדה, שביקרה בכמה מהקהילות האלה. "זוהי חוויה בלתי רגילה לראות איך הם חיים. רבים מהנגמלים התחתנו בינם לבין עצמם, הקימו משפחות, ולחלק מהם יש כבר ילדים בוגרים.

"בארץ עדיין לא הצליחו להקים מוסד נאות לגמילה מסמים", טוענת עדה מכנס. "כאן עדיין מטפלים בהם על־ידי סמים אחרים, וזוהי טעות. כדורי אדולן אינם פיתרון".

הנושא השני שרוצה עדה להכניס למצע המיפלגה החדשה הוא בעייתן של אימהות לא נשואות. "מיספרן הולך וגדל. נשים רבות מחליטות כיום, שהן רוצות להביא ילד לעולם, למרות שאין להן בן־זוג. יש לעזור להן, במיוחד בהקניית חינוך טוב לילדים. הגיעה אלי אם אחת, שאמרו לה במישרד החינוך: בנך אינו ראוי לבית־ספר ברמה גבוהה. הסיבה הידועה היתה היעדר אב. הודעתי: פניתי למיסגרת החינוכית המתאימה, והפעלתי לחצים, עד שהבעייה הזו נפתרה".

יורי לובימוב

בימאי נודד

בימים אלה עלה המסך ב"הבימה" על ההצגה "השקיעה", מאת יצחק באבל, בבימויו של הבימאי הרוסי יורי לובימוב, 67. עבור יוצאי ברית־המועצות בארץ, אשר זוכרים את התיאטרון המודרני שהקים הבימאי הרוסי הדגול במוסקבה, זוהי חגיגה אמיתית.

לובימוב נודד כיום אחרי ההצגות שהוא מביים. הוא נאלץ לעזוב את ארצו, אך אינו נראה אומלל בשל כך. לישראל הגיע מבית־האופרה של פאריס. קודם לכן ביים אופרה במילנו. מעיתון איטלקי חשוב, התקשרו ל"הבימה", וביקשו רשות לשלוח כתב לראיין את לובימוב. הכתב הגיע ליממה אחת. כמה ימים אחר־כך הגיעה כתבת של ה"ניו־יורק טיימס", להכין כתבת צבע גדולה על יורי לובימוב בישראל. היא נצמדה אליו למשך שבוע שלם, לתורות.

כשהיא נסעה, התפנה לובימוב להביא את רעייתו קתרינה, אצילה הונגריה הצעירה ממנו בשנים רבות שהגיעה יחד עם בנם, פיוטר בן השש.

למרות בינלאומיותו של לובימוב, הוא דובר שפה אחת בלבד הרוסית. התיאטרון הצמיד לו מתורגמן, המלווה אותו כמעט 24 שעות ביממה. באחד מלילות השבוע שעבר יצא המתורגמן לחופשה קצרה. לפתע כבה החשמל בדירתו השכורה שבמרכז ת"א. לובימוב נכנס לפאניקה. הוא צילצל בדירתם של השכנים, ובעוד הוא מנסה להסביר להם ברוסית שיש אצלו הפסקת חשמל, נטרקה דלת הדירה.

כאשר הצליחו שכניו להבין סוף־סוף במה מדובר, היה מאוחר מדי. הדלת היתה נעולה. למזלו של לובימוב, השכן היה במיקרה עובד של חברת "מנעולים" ידועה. הוא פרץ את הדלת, ואף סייע בתיקון החשמל.

אחר־כך סיפר לובימוב, כי כמעט בכל מקום שהוא מגיע אליו הוא מסתבך בגלל קשיי השפה.

יורי לובימוב: אבא בן 67 לבן שש

איזידור מזרחי

תורכי מתוק

הזמר איזידור מזרחי דואג לנו לבילויים בנוסח אחר. מועדון־הלילה "פאמי בבק", שפתח בכיכר־השעון ביפו, מושך קהל מגוון. איזידור שר שם בעצמו ומארח אמנים, ביניהם סטריפטיזאים מכל המינים.

איזידור, 34, נולד באיסטנבול שבתורכיה, וסיים את לימודיו האקדמיים בכימיה. זמן־מה עבד עם אביו בבית־חרושת לכימיקלים, שהיה בבעלותו, ואז נקרא לשרת כזמר בצבא התורכי. בתום השירות, החליט להיכנס לעסקי הלילה. הוא פתח שלושה מועדונים. הגדול מביניהם מועדון־מיסעדה בשם "יאקמוס" (שם של דג תורכי) מכיל 700 מקומות, שעליהם היו מופקדים כ־70 מלצרים.

איזידור הלך על הכל בגדול. לדבריו רמת השירות עמדה ועומדת אצלו במקום ראשון. ההצלחה היתה גדולה עד שבאה המהפכה ב־1980. "המישטר הצבאי הרס הכל. אסור היה לצאת בלילות. נאלצתי לסגור את המועדונים ואת המיסעדות ועליתי ארצה בלי גרוש. את כל הרכוש השארתי שם. הבאתי איתי רק אשה וילד", מספר איזידור, שתוך שנים אחדות הצליח להקים מחדש את אימפריית הבילויים שלו הפעם אצלנו.

כיום נמצאות בבעלותו ארבע מיסעדות בבת־ים ומועדון־הלילה ביפו. באחרונה פתח בבת־ים את ה"מתוקיה" מעדניה המתמחה בעוגות ובדברי־מתיקה תורכיים: בקלאווה, קדאיף נוסח איזידור ("עם חמאה אמיתית והרבה אגוזים") "לוקמה", "סטלאץ'" (אורז מבושל עם תבלינים), "אשורה" (שמרים מבושלים במים עם ריבת־שושנים), "לבאני", "טולומבה" (אצבעות מתוקות). שמות משונים שמאחוריהם מסתתרות יצירות טעימות. "הבאתי מכשירים מיוחדים בשביל כל עוגה", הוא אומר. "הדבש הוא מרכיב חשוב במתוקיה שלי. זה יותר בריא ויותר טעים מסוכר".

כשאיזידור נשאל על הקשר בין מיקצועו, כימאי, לשירה ולהמצאת עוגות ואפייתן הוא עונה: "בשבילי כימיה ועוגות אותו דבר. הכל מבוסס אצלי על נוסחות. בכל דבר צריך להקפיד על המינון".

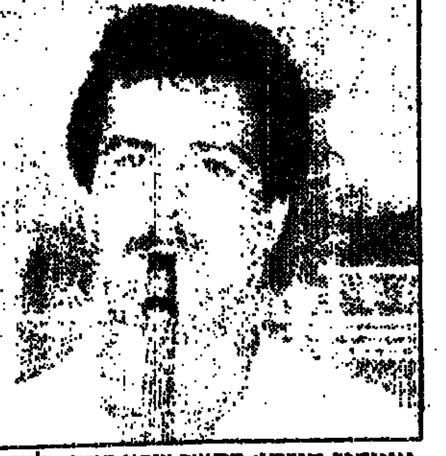

איזידור מזרחי: הקשר שבין כימיה לעוגות

גיא מרוז

מוסיקה בקידמת הבמה

בן 18 הוא נחשב מעין ילד־פלא, מלחין עם הרבה חומר. חברת "סי.בי.אס.", הימרה עליו והוציאה לו תקליט אריך־נגן. מאז גדל גיא, והחליט שהכיוון שלו יהיה מוסיקה לתיאטרון. במשך ארבע שנים התמסר להצגות. ביניהן "כולם היו בני", "הבית ברחוב שינקין" בהבימה, "מוכרים בלבד" בנווה־צדק, והצגות ילדים כמו "מזבוב ועד פיל" ו"דג הזהב".

להצגה "מזבוב ועד פיל", למשל, כתב את המוסיקה במשך שבועיים. מפיקי־ההצגה נוכחו לדעת ברגע האחרון שאין להם מוסיקה מתאימה. הם פנו אליו, ושאלו אותו אם זה בר־ביצוע. גיא התמסר לעניין ובמשך שבועיים הלחין את כל שיריו של ע. הלל.

כיום בגיל 25, נשוי ואב לילד, הוא מרגיש צורך לשנות כיוון. לא, לא בגלל שהוא חושב שמוסיקה לתיאטרון אינה מספיקה. להיפך, הוא בפירוש חושב שהתיאטרון יהיה תחום ההתמחות חשוב שלו.

בימים אלה הוא אפילו עובד במקביל על שני פרוייקטים. האחד, מוסיקה להצגה חדשה שכתבו הוא והשחקן אבי קושניר ושתועלה בהבימה, ותקליט אריך־נגן חדש.

אלא שלגיא מרוז ולאשתו רותי, שבהשראתו החלה כותבת מילים לשירים, היתה בעייה כלכלית. להוציא תקליט חדש כרוך בהוצאות רציניות. שיחק להם המזל, ואולפן־הקלטה "הרולד", נזקק לפסנתר־חשמלי מהסוג שיש למישפחת מרוז. עיסקת־חבילה. האולפן קיבל את הפסנתר־החשמלי בהשאלה, ושילם לו בשעות הקלטה. וכך יצא הרי.ג'יי. (תקליט־השירים) בזיל־הזול.

את המילים לכל השירים בתקליט "עולה השקט", כתבו יחדיו גיא ואשתו רותי.

גיא רואה בתקליט הזה הריג. מכיוון שהוא רואה בתיאטרון את ייעודו, דווקא בגלל זה רבים חשבו שהוא נעלם משורות המלחינים. שירי תיאטרון אינם מגיעים למצעדי־הפיזמונים, אינם הופכים בדרך־כלל ללהיטים פופולאריים. עבודה לתיאטרון לשמה נעשית מאחורי הקלעים. כדי לצאת אל קידמת הבימה, ולהודיע לקהל כי "אני עדיין כאן, חי, עובד ויוצר", החליט גיא להוציא תקליט שנועד בפירוש לא אך ורק לאוהבי תיאטרון.

■ איילה זמרוני

גיא מרוז: חי, עובד ויוצר

פנינה בראילובסקי

בין שתי אהבות

מגיל עשר ניהלה פנינה בראילובסקי, 23 מחולון, רומן כפול, בלי יכולת להחליט מי משתי האהבות שלה, האתלטיקה או הכדורסל – עדיפה.

עובדה. במכביה של '81 היא שיחקה כדורסל בנבחרת־ישראל וגם עברה בריצה את המשוכות. מי שעזר לה להחליט לטובת הכדורסל, היה אריק בראילובסקי, מאמן נבחרת־הנוער במכבי תל־אביב, שהפך גם בעלה.

לפנינה, 174 ס"מ, זה התאים. כי ספורט־קבוצתי נראה בעיניה, החוויות היפות, יותר מרתק.

בשנה שעברה היא שיחקה במדי אליצור תל־אביב, שזכתה באליפות ולקראת העונה הקרובה היא עוברת למכבי תל־אביב. זאת נוסף להשתתפותה בנבחרת־ישראל.

כבחורה שהיתה רגילה כל חייה לסדר־יום עמוס של לימודים ואימונים בשני מקצועות, העיסוק רק בכדורסל יצר חלל של זמן.

מאחר שאת עבודות־הבית היא מחלקת עם הבעל פעם בשבוע, החליטה לחפש תעסוקה לשעות הבוקר. הבחירה נפלה על קורס לתיכנות־מחשבים גם מפני שפעם, כשהיתה בכיתה ט' השתתפה בחוג העשרה של המכון־הטכנולוגי בחולון ולמדה מחשבים. אז, היא חשבה שהיא לא כל־כך מוצלחת, מפני שהיה שם נער שהיה מבריק ממנה. היום היא יודעת שהוא היה פשוט גאון.

בקורס של המכון־לפריון־העבודה היא למדה שלוש שפות בייסיק, פורטרן וקובול וגילתה מחדש את אהבתה למחשב. במקום לבוא שלוש פעמים בשבוע היא היתה מגיעה להתאמן כל יום. לא פלא שהיא סיימה את הקורס בהצטיינות.

אלא שעובדה זו, עדיין לא פתרה לפנינה את בעיית התעסוקה. חברות־המחשבים מחפשות בדרך־כלל עובדים עם ניסיון ובשהיא מגיעה ומספרת שהיא בוגרת מצטיינת, וגם כדורסלנית, מתעניינים המעסיקים יותר בכדורסל ובאיך משיגים כרטיסים למישחקים.

■ אביטל ינאי

פנינה בראילובסקי: מנויה למחשבים

ג'ואנה פאקולה

עור ומשי על העור הפרטי

כשג'ואנה פאקולה בעלת עיני החתול הכר המהפנטות, יצאה מתפקיד סוכנת המוסד שגילמה כאן בסרט DEATH BEFORE DISHONOR של החברה האמריקנית "ניו־וורלד" – היא התעופפה הישר לחיקו הרוטט של החבר שלה בלוס אנג'לס. אבל לא לפני שריעננה את מלתחת בגדי העור שלה בחנות מפעל אופנת העור "ראם".

כשיצרנו איתה קשר־עין גילתה לנו, שנוסף לחצאית הצרה השחורה ויתר הפריטים בעיצוב נורה פרידלנדר שהדליקו אותה ב"ראם" – קנתה גם מיקטורון חום מעור צבי של "מאקס" בחנות של ההילטון.

אבל ג'ואנה הדקיקה, היפהפיה, (26) שפוטה לא רק על עור. מרבית הזמן נוגעים בעור הפרטי שלה הכותנה והמשי, בפרט כשהם צבועים בגווני פאסטל ומה שהיא מכנה צבעי־טבע. אצל אהרון גרינברג ב"ראם" נתקלנו בה כשהיא ארוזה במיכנסי ג'ינס מסרגנים, חולצת טריקו סגולה, ונעלי התעמלות. אבל כלוחצים אותה לקיר בעניין המעצבים המועדפים עליה היא פולטת את השמות: ארמאני וורסאצ'ה.

ג'ואנה שפרצה בשנת 1982 למערב מפולין, מככבת עתה בניו־יורק ב"לא בדיוק גן־עדן" וגם במיני־סידרה של רשת הטלוויזיה ABC הנקראת "מעברים". לפני כן שיחקה ב"גורקי פארק" ובסידרת הטלוויזיה "HUNTER".

את רזי המישחק למדה ב"דראמה סקול" בוורשה, שם גם שיחקה בתיאטרון. כשהיא לא משחקת היא מציירת, פורטת על פסנתר, מצלמת, ומאזינה למוסיקה. חוץ מזה היא דלוקה על בעלי חיים.

■ נורית בת־יער

ג'ואנה פאקולה: אוהבת צבעי־טבע

מוני עמרני

הקול נשאר במישפחה

בשנות החמישים ובתחילת שנות השישים נחשב מוני (חיים־חיימון) לכוכב של מישפחת עמרני. האח הגדול של חדוה, היום בן 45, הצטרף לתיזמורת חיל־האוויר, ומבינידבר אמרו שיש לו קול נהדר. מוני עמרני השתחרר מהצבא, והחליט שהוא לא ישיר היתר, כמו ששרו אז הפרברים, הדודאים, שלישיית־גשר־הירקון. הוא ישיר מה שהוא אוהב, ג'ז.

זה לא כל־כך הלך. הקול אומנם היה יפה, אבל החומר, אמרו לו ברדיו, לא מתאים לנו. בלית ברירה שיחק אותה עמרני באירועים פרטיים, במסיבות ובחתונות. אחר־כך נסע לשנתיים לסקנדינביה. כשחזר, התחתן עם תמי סרדיס, בת־כיתתה של חדוה, אשר הכירה ביניהם.

בתור נשוי, הסיפור כבר היה אחר. צריך לדאוג לפרנסת המישפחה. הוא עבר לעיסקי אופנה. תשע שנים הוא תפר ג'ינסים ושמלות, והפסיק לשיר לגמרי. בינתיים נולדו לו שלושה ילדים. המוסיקה התרחקה עוד קצת.

מוני עמרני: אחרי תשע שנות שתיקה

בשנה האחרונה החליט שהוא חוזר. היכולת הקולית עדיין קיימת וסוחפת. עכשיו הוא שר בעיקר באנגלית, מהרפרטואר שהוא גדל עליו, כמו פרנק סינטרה, פול אנקה, קליף ריצ'ארד ובני דורו.

ארבע פעמים בשבוע הוא מופיע במועדון הללויה שביפו. ביתר הימים, במקומות מזדמנים. למרות מוצאו התימני, הוא לא מופיע בלילות המזרחיים שבמועדון – רק בערבים האירופיים. "הסיגנון שלי אינו מזרחי".

אצל האחות המפורסמת יותר, שעשתה באחרונה לדבריו קאריירה מזהירה בארה"ב, הוא מבקר מדי כמה שנים. "הסברתי לה שאם היא רוצה להצליח, היא צריכה להתנתק מהישראליות שלה ולהתמסר למקום שאליו היא שייכת עכשיו. מאז שהיא נשמעה להצעה היא מצליחה מאוד".

ההורים שהזדקנו בינתיים (האב, זכריה, הוא יקיר תל־אביב) נסעו ללוס־אנג'לס. שם מטפלים בהם חדוה ובעלה הרופא במסירות.

■ איילה זמרוני

בילי ברטי

גם גמדים יכולים

תווי פניו מזכירים חייט יהודי קשה־יום, מאלה שהיגרו לארץ האפשרויות בראשית המאה. הגוף – זה כבר משהו אחר. "אנשים קטנים יכולים לעשות כל דבר ש'הגדולים' עושים", מצהיר בילי בארטי, גמד. "יש כבר בינינו, הגמדים, עורכי־דין, שופטים, אנשי עסקים ואפילו טייסים".

ברטי עצמו, שחקן־קולנוע מקצועי. הוא הגיע ארצה, כדי לשחק את אחד מגמדיה של שלגיה, בסרט של חברת "קנון". במסיבה שערך מלון הילטון ת"א לצוות "שלגיה ושבעת הגמדים" סיפר ברטי על אירגון בשם "האנשים הקטנים של אמריקה", שאותו יזם ויסד ב־1957. מאוחר יותר, כאשר התבסס מבחינה כלכלית, הקים קרן סיוע לגמדים, הנושאת את שמו.

הוא תרם הרבה לשיפור מעמד הגמדים בארה"ב. האירגון התרחב, והוא כולל כיום 13 ארצות. עכשיו רצה ברטי לצרף גם את ישראל, וכבר נפגש עם נשיאת איל"ן, הגב' בטי דינר, האחראית גם על מועדון הנכים "ספינקס" ברמת־גן.

ברטי עצמו, איש חביב, שנון ובעל חוש־הומור, החל את הקאריירה הקולנועית שלו בהוליווד בגיל שלוש, כבן־זוגו של ילד־הפלא מיקי רוני, שהוא עד היום ידידו הטוב ועמיתו לסרטים. "ב־1931, כשהייתי כבר בן שבע, שיחקתי את אחיו הקטן של רוני. הוא היה כבן 12. אחרי שעות ההסרטה שיחקנו מישחקי־מלחמה. רצינו להיות חיילים, לא רק שחקנים.

"פעם התחבאנו בשוחה, כולם ברחו, ואני בגלל קומתי הקטנה לא הצלחתי לצאת. כאשר נחלצתי בכוחות עצמי, הבנתי שאדם כמוני יכול לעשות הכל", מספר ברטי, כיום נשוי ואב לשניים (הבן בן ה־16 הגיע לגובה נורמאלי). הוא חי עם משפחתו בווילה בצפון־הוליווד. עד כה כיכב ב־200 סרטים. אל "שלגיה ושבעת הגמדים" (סרטו הרביעי השנה) הגיע הישר מאחרי ההסרטה של "Body Slum", שבו הוא מככב לצידו של דירק בנדיקט (האיש היפה מסידרת־הפעולה "צוות לעניין").

לפני חודשיים שיחק לצידם של ברט לנקסטר וקירק דאגלס בסרט "בחורים קשוחים". שני הכוכבים הגדולים הם שני עבריינים, היוצאים מכלא לאחר 20 שנה ומנסים לארגן מחדש כנופיית מאפיונרים. מיהו אחד מהבחורים הקשוחים? בילי ברטי, המתנשא בקושי לגובה מטר. תגידו מה שתגידו. גמדים יכולים לעשות הכל.

בילי בארטי: מיקי רוני המשיך לגדול ואני נשארתי קטן

יופי לפי מישקל

זמירות חדשות בשדה המחקר על עודף־מישקל: קצת שומן ועגלגלות, זה יפה וגם בריא ● נשים המעלות כ־12 ק"ג במישקלן בזמן ההריון, יולדות תינוקות בריאים יותר ● לכל גוף – נקודת שיא שממנה הוא לא יכול לרדת במישקל, אפילו בדייאטה רצחנית

מאת דבורה נמיר

מיליוני אנשים, במיוחד נשים, מתייסרים בדייאטות הרזייה למיניהן. נכתבו על כך ככר תילי־תילים של ספרים. רזה זה יפה ובריא. זה מה שמכתיבים לנשים צווי האופנה, לא הרופאים. ב־20 השנה האחרונות מרבים יותר ויותר על הצורך להיפטר מעודף מישקל לא תמיד זה מוצדק. החוקרים אף הגיעו לאחרונה למסקנה, שככל שמישקל אשה בהריון הוא גבוה יותר, יוולד לה תינוק בריא יותר.

מי קבע את המוסכמות הללו מהו עודף־מישקל? מי מוסמך להחליט על מישקל תקין, בהתאם לגובה ולגיל? האם החיים מסתדרים לפי טבלאות ומיספרים של חברות־ביטוח, או סטאטיסטיקות של תחלואה ותמותה בלבד? ואולי להיות מלאה ומרופדת על הירכים והישבן זה טוב, נשיי, יפה, מתאים ולא פוגע בבריאות?

סוגייה זו נחקרה לאחרונה על־ידי פרופ' הארייט ראסטן, מביה"ס לרפואה של אוניברסיטת אלבאמה, ארה"ב. לדבריה, כל ספרי הדייאטות מלאים אגדות ללא ביסוס, ונושא ההשמנה לא נחקר עד כה ביסודיות.

●●●

המסר שלה, המכוון בעיקר לנשים השמנמנות והמלאות הוא: "אל תפתחו רגשי־נחיתות. מצבכן לא כל־כך גרוע. תשכחו מהטבלאות שבספרים. התעלמו מהמישקל. אינכן סובלות מעודף־מישקל נורא כל־כך, כפי שמנסים לשכנע אתכן כל השנים. קצת ריפוד של שומן על הירכיים, המותניים והישבן – לא רק שהוא נשיי ויפה, אלא הוא גם טוב לבריאות, לא פחות מאשר כל הדייאטות למיניהן".

פרופ' צריל ריטנבאו, מביה"ס לרפואה של אוניברסיטת אריזונה, נחשבת מומחית בתחום זה. היא בחנה עשרות טבלאות "מישקל אידיאלי" של גברים ונשים, והישוותה את הנתונים, בצורה מדעית, למצב הרצוי מבחינה בריאותית.

בין השנים 1943־1980, אומרת החוקרת, נע המישקל הרצוי של הגבר בתנודות קלות, מעלה ומטה, אך בעיקרון – נשאר יציב. מישקל הנשים הוא סיפור אחר לחלוטין. בכל הטבלאות ובספרי הדייאטה – מסתמנת ירידה תלולה וקבועה של 10 אחוז במישקל המומלץ לנשים, וירידה זו נשמרת משנות ה־40 עד היום.

"זו הסיבה, שאשה שכפתה על עצמה דייאטה, ואולי אפילו נפטרה מכמה קילוגרמים, חשה מתוסכלת ואומללה, משום שאחרי כל המאמצים שלה, לא השיגה את מטרתה. היא לא התאימה את מימדיה לנתונים המומלצים בספר ההרזייה, והיא בוודאי לא נראית כמו דוגמנית", אומרת פרופ' ריטנבאו.

לדבריה, אם לוקחים הסטאטיסטיקה וספרי הדייאטה ברצינות, נמצא ש־70 אחוז מכל הנשים בעולם המערבי, יוגדרו כבעלות עודף־מישקל, ואין זה כך. זה טוב לתעשיית הדייאטות אך לא לנשים עצמן, שמתייסרות כחינם, אמרה.

●●●

נשים חייבות לדעת, שתמיד יהיה הבדל בין מישקל הגבר למישקל האשה, באופן יחסי לגובה ולגיל. אשה תמיד תהיה קצת מרופדת שומן. זה חשוב לבריאותה. מי שמרזה ומאכזרת אל כל השומן, גורמת לעצמה נזק. קצת שומן דרוש לנשים, משום שהוא קשור לפעילות ההורמונאלית של הגוף. תאי השומן חיוניים, במיוחד בתקופת הפוריות של האשה. "כל דייאטה שגורמת את אובדן מרבית השומן ברקמות, בדרך של הרזיה דראסטית או פעילות גופנית מאומצת אחרת, מזיקה", אמרה.

המכון האמריקני הלאומי לבריאות השתכנע לאחרונה, שהמיספרים המתפרסמים בספרים על מישקל אריאלי או רצוי, אינם מדוייקים. יש בהם אפילו להטעות את הציבור. לכן מי שיגלה בספר הרזייה, שהוא נושא על גופו כמה קילוגרמים של מישקל עודף – שיעשה חושבים. לכל הנתונים האלה צריך להוסיף היום עוד 5 קילוגרמים "מותרים ומומלצים". זה מה שחוקרי המכון הלאומי לבריאות הוסיפו לממוצע בכל גובה ובכל גיל, כטווח רצוי.

מובן שצריך לקחת בחשבון את הגיל. לא ייתכן שאפילו אם מישקלנו היום זהה לזה שהיה לנו בגיל הנעורים, נצליח לדחוס את עצמנו למיכנסי ג'ינס מאותה תקופה. גם אם נעשה דייאטה נוספת, נאבד כוח בשרירי הגוף, אבל לא שומן.

ומשהו לגברים: נכון שעודף־מישקל יכול להביא למחלות־לב, ומומלץ על פעילות גופנית. יחד עם זאת, קובע המחקר האמריקני, שרק עם פעילות גופנית לא נפטרים מעודף־מישקל. הספורט טוב לבריאות, משפר את מחזור הדם. כמה קילוגרמים מיותרים לא מזיקים עד כדי כך.

המחקר מראה שבשנות ה־20 של חייהם, גברים רזים הם בריאים יותר, לעומת השמנים. אך בגיל ה־40 פלוס, דווקא גברים "מלאים" מאריכים חיים יותר מאשר הגברים הרזים.

אחת הבעיות שמציקה לנשים היא איך להיפטר מהצטברות שומן, במקום שאינו רצוי לנו. נשים רבות ממהרות לעבור ניתוחים לשאיבת השומן המיותר, המתרכז דווקא באיזורים כמו הירכיים והישבן.

●●●

ד"ר טקאטן סיגל, חוקרת ראשית במכון לחקר ההשמנה במרכז ע"ש רוזבלט שבניו־יורק טוענת, שלא משנה איזו דייאטה נעשה. ולא משנה מהי הפעילות הגופנית שנעסוק בה. לשומן יש תכונות משלו. הוא נעלם במקום שרצוי לו, ולא לפי בחירתנו. "התעמלות מחזקת את השרירים ומכווצת את הרקמות. אך השומן נשאר תקוע שם, ושום דבר לא יוציאו. ומי אמר ששומן כזה מזיק? זה לא נכון. צריך להשאירו במקומו הטבעי, אפילו הוא על ישבן מלא", אמרה ד"ר סיגל. אשה מלאה נאה יותר, ומרגישה טוב יותר. גברים אוהבים נשים שמנמנות. על הנשים להאמין בכך ולא לסבול מתיסכולים מיותרים שמזיקים יותר מעודף של קילוגרם, היא אומרת.

אולם לעתים שומן המתרכז במקום אחר, יכול להוות סכנה לבריאות. השומן שעל הכרס של גבר, ועל הבטן אצל האשה. הם עלולים לגרום לבעיות כלי־דם, לסוכרת ולמחלות־לב. השומנים שבאיזור הירכיים והישבן אינם מזיקים. "הרזיה באיזורים אלה היא בעיה של אופנה ולא של בריאות", אמרה החוקרת.

יש לכך הסבר: שומן באיזור הבטן נמס וחודר מהר יותר לכלי־הדם, ולכן יש בו סיכון. אין הדבר כך בשומן של ירכיים וישבן, שאינו חודר למחזור הדם.

אך מה באשר לשמנים מאוד, שאצלם עודף המישקל השנוי במחלוקת בין הרופאים, נע בגבולות של עשרות קילוגרמים, שאי־אפשר להיפטר מהם, והמאיימים על בריאותנו? זה מיקרה שונה. לדעת ד"ר קסאבייר פיסוניה, ממכון סט.לוק, במרכז הרפואי ע"ש רוזבלט לחקר ההשמנה, לכל אדם יש "נקודת שיא" של שומן חיוני לשמירת בריאות הגוף. מתחת לנקודה זו, אין האדם שולט בעודף השומן המישקלי, משום שזהו הגבול שאותו קבע הגוף עצמו, ולא הרצון ו[illegible].

"יש אנשים, שיהיו תמיד שמנמנים ואפילו שמנים, אבל הם בריאים. לא נותר להם אלא להיות מאושרים, ולא להיגרר לתיסכול. עליהם להשגיח על בריאותם, לעסוק בפעילות גופנית, ולא להוסיף למישקלם מעבר לנקודת השיא", אמרה החוקרת.

מהי הנקודה? לעתים קרובות אנשים מורידים כמה וכמה קילוגרמים, אך ברגע מסויים הירידה במישקל נעצרת, למרות שבקושי אכלו, ונמנעו מכל מזון משמין, לא הורידו אפילו גרם אחד. כאשר המישקל נשאר כמה שבועות ללא שינוי – סימן שהגוף הגיע לנקודת השיא הרצויה לו.

בימים אלה פירסמה ממשלת ארה"ב את מימצאי מחקר המכון הלאומי לבריאות בארה"ב, בקשר למישקל הרצוי לאשה בהריון. הממצאים וההמלצות מהווים מהפך בגישה הרפואית למישקל אשה הרה. עד כה המליצו לא לעלות במישקל בהריון יותר מדי.

"מעתה אנו ממליצים לכל אשה הרה, להוסיף למישקלה, במשך ההריון, עד 16 קילוגרמים. בכך היא מגדילה את הסיכוי ללדת תינוק בריא יותר, במישקל גדול יותר", נאמר במחקר. המינימום הרצוי הוא 12 קילו. מישקל גבוה של אשה הרה מבטיח מינימום הפלות או לידות מוקדמות, וסיכוי רב יותר לתינוק גדול ובריא. ממש חידוש.

כמה נתונים סטאטיסטיים מארה"ב להמחשת המחקר: בשנת 1980 נולדו 20 אחוז תינוקות, פגים או במישקל ירוד, לאמהות ששמרו על דייאטה והוסיפו למישקלם בתקופת הריון שבעה קילו או פחות. ככל שמישקל האמהות היה גבוה יותר, קטן מיספר הלידות המוקדמות והפגים. כאשר האמהות שמנו כ־12 – 16 קילוגרמים בהריון, ירדה שכיחות הפגים שנולדו ל־4 אחוז בלבד.

"דייאטה ושמירת מישקל במשך ההריון, אינה מומלצת יותר לנשים, מאחר שלמישקל אין קשר למיתוסי הריון שונים", נאמר בהמלצות, המבוססת על מעקב אחר קרוב ל־10 אלפים יולדות ו־6100 תינוקות שנולדו בארה"ב בשנת 1980.

בגדי המלך ולנטינו

כתב וצילם: יוסי באר, רומא

תצוגת האופנה של ולנטינו, מבכירי המעצבים האיטלקים, היתה הפנינה שבכתר תצוגות האופנה העלית שברומא, לחורף 87־1986 ● הוא העלה על המסלול: בפאר־מלכים, חליפות־צמר, מיקטורנים הדוקים, חצאיות ומיכנסים עם פרוות־פאר בשוליהם ● הסיגנון הבולט ביותר שלו הפעם – עתיק בלבוש מודרני

דוגמניות של סארלי, לבושות חצאיות־קטיפה צמודות, בשחור ובאפור. חלק עליון – חולצות־משי

מימין: מערכת של סארלי, שקופה מבד לאמה, קקסי: צבעים: כחול וסגול. משמאל: ולנטינו, שימלת־משי משני חלקים, חלק עליון מעוטר בשוליים בפרווה חומה, מותניים מודגשים בחגורה

נראה שריחות ההמבורגרים שחדרו לאחרונה לבית האופנה של המעצב ולנטינו לא הצליחו לבלבל את חוש היצירה שלו. ולנטינו תבע לדין את חברת "מקדונלד" וטען שריחות ההמבורגרים, המתבשלים בכיכר הספרדית הסמוכה לבית־האופנה שלו, מסחררים את ראשו ואת 700 התופרות העובדות למענו.

הוא הפסיד במישפט, אך זכה גם השנה בתואר מלך האופנה של איטליה.

האופנה שהציג, סמוך למדרגות הספרדיות, היתה המאורע המרשים ביותר במיסגרת שבוע אופנת העילית ברומא, והאופנאי המעודן פיסל את יצירותיו בכישרון של אמן אמיתי.

לעיניהם של נשות האריסטוקרטיה מכל רחבי העולם, נשות שייכים, פוליטיקאים, והזוהרות שבנשות חברת הסילון העולמית, הציג המלך ולנטינו חליפות־צמר בעיצוב מעודן, מיקטורנים הדוקים לגוף, חצאיות ישרות או מיכנסיים בצבעי שחור, אפור, סגול, ירוק ובז', המעוטרים בשוליהם פרוות יקרות.

עיניה הירקרקות של הגברת עדנאן חאשוגי, שישבה ליד אשת שגריר ארה"ב ברומא, הבריקו מסיפוק ומתאווה, ויודעי־דבר סיפרו שבתום התצוגה, הגישה לבית האופנה רשימה של בגדים שבדעתה לרכוש.

למתעניינים במחירים, כדאי אולי להזכיר, שהמחיר המינימאלי עבור בגד עילית של ולנטינו הוא ארבעת אלפים דולר. אולם נראה שמחירים אלה לא השפיעו על אשתו היפה של השייך זאקי אל־ימאני, אשר אף היא הגיעה לרומא בליוויית בעלה. (כניגוד מושלם לפאר הרב שמציג האופנאי האיטלקי בהופעותיו, השכר שמקבלות התופרות שלו – נאמר לי – הוא נמוך למדי: כ־600 דולר בחודש).

מלבד חליפות קלאסיות, הציג ולנטינו בגדים בסיגנון עתיק שאותם התאים בטוב־טעם לימינו. למרות הריקמות המעוברות והבדים יקרי־הערך נראה, שהפעם התאמץ ולנטינו כדי שבגדיו ייראו גם לבישים מחוץ למסלול התצוגות.

שמלות קטיפה ארוכות בצבעים ירוק, אדום, שחור, ורוד וכחול גלשו לכל אורך גופן החטוב של הדוגמניות. שמלות כפולות ורחבות עשויות סאטן, כשחלקן החיצוני בצבעי שחור וירוק והפנימי אדום וסגול – היו הבגדים הפחות לבישים בתצוגה כולה.

לחצאית הקטיפה השחורה והדרוקה, בגובה הברך, התאים ולנטינו מיקטורנים וחולצות־משי בצבעי אדום, צהוב, ורוד ולבן, שהדגישו את מותני האשה. ולנטינו שיחק באותם צבעים בוואריאציות אינסופיות, ואפילו שימלת־קטיפה שחורה פשוטה עם צעיף־משי צהוב, נראתה כיצירת אמנות.

שאר תצוגות האופנה שהתקיימו ברומא עמדו בצילו של "מופע ולנטינו". אותם מוטיבים שהציג המלך נראו גם אצל האופנאים האחרים, אולם הם חסרו את הברק של האמן. ג'אנפראנקו פרה, שקיבל את הכינוי "הארכיטקט מבין האופנאים", הציג במשך 45 דקות שמלות, חליפות וחצאיות־עור בצבעים שחור, לבן ואפור. צבעים אלה שלטו אצל כל האופנאים, אך הוא היה היחיד שבכל משך תצוגתו לא הוסיף אפילו טיפת צבע אחר.

האופנאי היחיד שהתעלה מעל האחרים, היה פינו לאנצ'טי, אשר גם חגג 25 שנה לפעילותו.

את תצוגת האופנה שלו ערך באחת הווילות היפהפיות של רומא, וילה מדיצ'י, הנמצאת על גבעת הפינצ'ו המשקיפה על העיר, והשייכת לאקדמיה הצרפתית.

לאנצ'טי, הידוע אף הוא בטעמו המעודן, עיצב את יצירותיו בהשראת ציוריו של פיקאסו. ההדפסים שעל מעילי הקשמיר והשמלות נראו כהעתקים מתמונותיו של הצייר המפורסם. תצוגת האופנה שלו היתה מעין התפרצות הרי־געש. שמלות בשלל צבעים, קטיפה, משי, מעילי קשמיר ארוכים וקצרים ומעילי כסף סקסיים עם מחשוף עמוק, ללא חולצה מתחתם.

חוץ מתצוגות האופנת העילית, רצתה האקדמיה לאופנה של רומא להציג בפני העולם את יוקרתיות האופנה האיטלקית. היא אירגנה על המדרגות הספרדיות מופע של 12 מגדולי האופנאים של איטליה. מופע שהועבר בשידור חי בטלוויזיה של איטליה וגם ברחבי אירופה. מעין חגיגה לאופנה האיטלקית, שהיקף עסקיה מסתכם בכ־14 מיליארד דולר בשנה.

ארמני, ולנטינו, מיסוני, פנדי, קריציה, שון, פרה, באסילה, ורסצ'ה, ביאג'וטי, ג'ני וטיבולי, ניסו לשכוח לערב אחד את המילחמות המתנהלות ביניהם, כדי לכבוש את שווקי העולם. הם ישבו יחדיו, ואפילו הצליחו להיך איש אל רעהו.

هكذا من الأصل

זאבי־המים

מאת אשר וטורי

תצלומים: אסף פוקר, יחיעם גל/ויסטה

שנות החמישים. הוא הגיע מלוב אל החוף של הרצליה. מציל צעיר, שזוף, מלך הים ● היא באה מהצפון הקר. דנית יפה כחולת עיניים ● ההתלקחות היתה בלתי נמנעת. עמוס נעים יצא אחרי בריגית נלסון אל עיסקי הקרמיקה המשפחתיים ● רק שם, במסיבות הקוקטייל ובסמוקינג, הבין שמחוץ לים הוא טובע ● הוא עזב את האשה והבן, והתיישב עם הבת אנה בחוף של הרצליה ● עכשיו, בבית־הקפה מול הגלים, מוקף זאביים, הוא מרגיש שוב כמו דג במים ● אם תרצו – גם זו ציונות

רחמים ברדה: היצלנו עולים חדשים שבקושי ידעו מה זה ים

זהו סיפור על ניסוי חברתי ברומאנטיקה בינלאומית. מועד ההתרחשות – אמצע שנות החמישים. בחדשות: פראיון התורדים מירדן, פעולות־תגמול ופרשת לבון. בקולנוע מרילין מונרו. באופנה מיכנסי גבארדין. סיגריות דרבק. מיתוס המאצ'ו של הגבר הישראלי הכל־יכול החל לצאת לדרך. בחוף הים של הרצליה, ליד מלון השרון, התרכזה קבוצת מצילים צעירים, שעלו ארצה מצפון־אפריקה. גופות מוצקים, שיזוף יסודי, הרבה ביטחון עצמי, וצרור משפטים חיוניים באנגלית. קצרים, כדרך־כלל.

בנות הזוג הרומאנטיות היו תיירות צעירות, לא תמיד יהודיות, בגיל היפה שבין 18 ל־25. רובן בלונדיניות תכולות עיניים, כאלה שהיום נותנות באר־לת. משב הרוח המתירני שהביאו איתן מצפון־אירופה אל ההווי הישראלי שימש קטליזטור. ההתלקחות הרומאנטית הייתה בלתי נמנעת. אסקימו לימון.

מקום המיפגש היה חוף הרצליה. היו שם כמה מיתקנים פרימיטיביים, שני בתי־מלון מפוארים על הגבעות, הרבה חולות וחמישה מצילים. ציון נר־צן, אלחנן טביב, אליקה גיצן, רחמים ברדה ועמוס נעים. רחמים ועמוס היו בין היחידים שמימשו את הרומאנטיקה, והפכו את הרפתקאות הנעורים שלהם לנישואים לגיטימים. עמוס נישא לבריגית גלסון. רחמים נישא לאינגריד. שתיהן דניות, שעבדו בשגרירות הפינית. כיום עמוס גרוש, ומתפקד זה 15 שנה כמישפחה חד־הורית לבתו אנה. רחמים נשוי, ואב לארבעה ילדים.

שניהם חיים עדיין את שנות החמישים, את הים. אז, הם מספרים, מציל היה מציל. המלך הנערץ והשליט הבלתי מעורער של החוף.

עמוס: "מי היה מעז אז לעלות סתם ככה לתחנת ההצלה? אנשים היו מביטים עלינו מלמטה בהערצה, לא כמו היום כשכל ריכפין נכנס ועושה בתחנה כבתוך שלו. אם היית מזמין לשם בחורה, היא היתה רואה בהזמנה מחווה של כבוד. זו היתה השיטה לכבוש לבבות. אחר־כך היינו מזמינים אותה לסיבוב בחסקה, ובערב יוצאים לבלות. איפה? בחוף, כמובן. צולים דגים על גחלים, תפוחי־אדמה. מי חשב אז לנסוע לתל־אביב. למי בכלל היתה מכונית. כל החיים שלנו היו פה, ממש ליד הים".

עמוס נעים ורחמים ברדה נולדו בבנגזי שבלוב. הם עלו ארצה בתחילת שנות החמישים, במיסגרת עליית־הנוער. "אבא ניסה להתיישב במושב", מספר עמוס, "אבל התייאש כעבור זמן קצר ועבר להרצליה. גם פה הוא לא החזיק מעמד, אחרי שבחוץ־לארץ היה סוחר גדול וכאן פועל פשוט. נאלצתי לפרנס את המישפחה, והלכתי לקורס המצילים הראשון. הים היה החיים שלי מאז שהייתי ילד קטן בבנגזי".

"זה לא כל־כך פשוט כפי שזה נשמע", הוא אומר. "צריך להבין את הראש של התקופה. היינו חדשים בארץ, צעירים. היינו גם מצילים טובים. אפילו טובים מאוד. עבדנו קשה, והיצלנו רבים, בעיקר עולים חדשים שבקושי ידעו מה זה ים. מי חשב אז על רמקולים בחוף, על מישקפות משוכללות והגדרות של חוף מוכרז. היינו צריכים לעזור לכל מי שנקלע לצרה. המתרחצים ידעו את זה, ונתנו לנו רספקט. נכון, היו גם חיזורים אחרי הבחורות, אבל זה היה רק חלק מהעניין".

למה לא בחורות ישראליות? "לא נעים לומר, אבל הבחורות הישראליות באותה תקופה היו יותר ביישניות, יותר שמרניות. זו היתה ממש בעייה לגשת אליהן."

עמוס: "היה לנו מינהג לישון שעה בצהריים, בסבב של תורנות. כשראש תחנת ההצלה ישן, היתה זאת השעה שלנו, כי אסור היה לנו לדבר עם בחורות בזמן העבודה. באחד הימים בצהריים התיישבה לידי בחורה בלונדינית. מיד הודעתי לציון המציל שזאת שלי."

כך החל רומן שנמשך שלוש שנים. הציר המרכזי של העלילה הזוגית היה הים. עבודה, בילויים, קומזיצים, דיג תת־מימי, צלילות אורכות, התכתבות אינטנסיבית בגלים. כשהייתה בריגית בהריון, אחרי שתי הפלות קודמות, החליטו לתת גושפנקא חוקית ליחסים. הרבנות הערימה קשיים, והם יצאו לדנמרק, שם נישאו בחתונה אזרחית.

אנשים היו מביטים עלינו מלמטה, לא כמו היום. אם היית מזמין בחורה לתחנה, היא היתה רואה בזה מחווה של כבוד. אחר־כך היינו מזמינים אותה לסיבוב בחסקה, ויוצאים לבלות

עמוס עזב את הארץ, עזב את הים. בדניה נולד הבן הראשון, ועמוס החל להשתלב בעסקי הקרמיקה של משפחתה של בריגית. "גיליתי שם עולם אחר. זו הייתה הפעם הראשונה שיצאתי לאירופה. התלהבתי. פגשתי אנשים שונים, שקטים, שאוהבים לעזור. לא חסר לי דבר".

אלא שבשלב מסויים גילה עמוס, שזה פשוט לא זה. "פתאום הצטרכתי ללבוש סמוקינג, להשתתף במסיבות קוקטייל, בהן לא ידעתי להתנהג. לא כמו פה בים, שאני יכול לשבת ולצחוק כמה שאני רוצה בלי לעשות חשבון לאף בן אדם. שם הייתי חייב אפילו להשתעל בצורה מסויימת. הייתי יושב ושותק, כמו דג מחוץ למים".

באחד הביקורים בארץ פגש בפסח יפהר, מי שהיה ראש העיר הראשון של הרצליה. פסח, שידע על הסיפור הרומנטי של עמוס, ניסה להניא אותו מלחזור לדניה. עמוס נשאר, לא מצא עבודה כלבבו, ואחרי שנה וחצי חזר לעסקי הקרמיקה של מישפחת נלסון בדנמרק. הפעם התאקלם. חיים נוחים, משכורת מכובדת, פעם בשנה חופשת מולדת עם האשה, הבן והבת.

אלא שהגעגועים ארצה, בעיקר להווי של הים, לא נתנו לו מנוח. "הים היה כל החיים שלי. מאז שאני זוכר את עצמי. איפה יכולתי למצוא את כל זה במזג האוויר של דנמרק?" הקש ששבר את גב הגמל היתה מילחמת ששת הימים. עמוס הגיע ארצה. אחרי המילחמה שוב נכנס לתמונה פסח יפהר. "הוא בא אלי והציע לסדר לי עבודה טובה, ליד הים. לא יכולתי לסרב. לא יכולתי לחזור לדנמרק. טילפנתי לבריגית, ואמרתי לה שאני נשאר בישראל. ענתה לי שלא תוכל לחיות כאן. החלטנו להתגרש."

רחמים ברדה נסע אף הוא לדנמרק לכמה שנים. בשלב מסויים חזר ארצה עם האשה, ונולדו לו ארבעה ילדים.

עמוס נעים החל לתפקד כמישפחה חד־הורית לאנה, שנותרה איתו. אמו הזקנה ושכנותיה עזרו לו לגדל אותה. עכשיו אנה בת עשרים, חיילת בחיל הים, אלא מה. הבן ממשיך לבקר כל שנה, ולבלות שעות בים עם אבא. האם בריגית אשת קאריירה. קופצת רק אחת לכמה שנים.

עמוס נשאר בים. עם בית־קפה כוה־מי קטן בחוף השרון בהרצליה, שמשמש מקום־מיקלט לכל זאבי הים הוותיקים שבסביבה. הוא מבלה שם שעות ארוכות בלילה. נהנה משחיות מוקדמות בבוקר, עם כמה אנשי עסקים משוגעים לעניין מהסביבה. גם רחמים ברדה נשאר בים, בתור המציל הראשי של חוף אפולוניה.

עמוס: "זו היתה תקופה יפהפייה. לא רק בגלל שהיינו כל־כך צעירים. לא היתה בנו שום תומריות. היינו הולכים לים ברגל, הרגשנו טוב, קרוב לטבע, מלאי מרץ. הרומאנטיקה רק הוסיפה נופך מיוחד לאותה תקופה. בריגית איפשרה לי להכיר עולם אחר, והעניקה לי הרבה שנים יפות. אבל ככה גם גיליתי לעצמי, שהחיים שלי יכולים להיות מאושרים רק פה, בארץ בהרצליה ליד הים".

עמוס נעים: מי נסע לתל־אביב? כל החיים שלנו היו פה, ליד הים

נערי־החוף

(מימין לשמאל) גילי, שלמה ויאיר: כבוד עצמי ומישמעת קשוחה

גילי אוחיון, 18, שלמה ג'בלי, 31, הפנים הצעירות של מיקצוע ההצלה. דור שני במיקצוע. תחנת חוף השרון. חתיכים מסוף עונת ההתבגרות ועד לשיא הפריחה של תחילת שנות השלושים. נערים שגדלו בתחנות ההצלה בחופים על סיפורי הוותיקים, כמו על מורשת־קרב. מהם למדו לא רק לזהות טובע במים ואיך להיחלץ ממערבולת, אלא גם כללי התנהגות אלמנטרים, כבוד עצמי ומישמעת קשוחה.

יש מי שיאמר לך בחוף, כי המצילים הצעירים הם חתיכים המשמשים מושא לחלומות רטובים של נערות על שפת־הים. אבל המצילים עצמם, יספרו לתיקשורת בעיקר על עבודה קשה. קשה הרבה יותר ממה שחושבים. הם לא אוהבים את הדימוי של הפלייבויס.

לגילי, עוד מעט צבא וכבר שנה במיקצוע, עדיין אין תעודת מציל מוסמך: "מה זה מציל? צריך להתמצא בים, לשחות טוב, לדעת לחתור בחסקה. למי שאוהב את הים, להיות מציל זו דרך החיים היחידה שהוא רוצה. מי שגדל עם זה, נשאר עם זה. החברים שלי מקנאים, כי הם חושבים שכל היום רק 'משתזפים ומסתכלים' על חתיכות".

שלמה ג'בלי, אחד המצילים החתיכים של החוף, מישקפי רייבאן ירוקים, גוף מטופח, משרוקית תלויה על החזה. סמל מיסחרי. ג'בלי כבר ארבע שנים על החוף: "גדלתי בתחנה הזאת. מעולם לא עבדתי בעבודה אחרת, וקשה לי להשוות. אבל מי שנדבק בזה, לעולם לא יוכל לעזוב. עובדים במקום פתוח. כשאתה כועס ותופס עצבים אתה יכול להיכנס למים ולהירגע. העיקר להיות חופשי. זה כמו להיות עירום. גם בחורף אני עובד בים, דג דגים ומוכר. סופר־סטאר של החוף? לא מכיר כזה מושג".

הם מביטים על הוותיקים בהערצה גלויה. מנסים בכל כוחם לשמור על דימוי רציני, וללמוד מהם את רזי המיקצוע. אסור לבייש את הפירמה. העיקר שלא ייחשבו לנערי שעשועים קלי־דעת. בשעות הערב אפשר אולי לתפוס מי מהם באחד מבתי־הקפה על החוף, עם נערה זהובת שיער. אבל, הוא יאמר לך כי זה רק אחת הפריוילגיות של המיקצוע, לגמרי לא העיקר.

יהודית אוריין

בנים ודעות קדומות

ההצגה המעניינת של שמואל הספרי בתיאטרון באר־שבע גרמה לכך. "גיסתו של גולדין" מטפל בבעלי־תשובה, המכונים בעיתונות – חוזרים בתשובה. הדיון שנערך ב"צוותא" לאחר ההצגה היה סוער. כמה הורים לבנים שהתחרדו זעקו בנהמת ליבם, על שאיבדו את בניהם. מישהו מהקהל השיב: יותר טוב מלחיות הורה שכול.

מאחר שיש לי ידידים, שגם זה וגם זה קרה להם, וידידים אחרים שקרו להם דעות אחרות – ערכנו מישאל. היצגנו שש־שבע אפשרויות, שלאף אחת מהן אי־אפשר לקרוא בנחת, וביקשנו מן ההורים לדרג אותן מן החמור ביותר לפחות חמור.

חוזר בתשובה
ממיר דתו
הומוסקסואל
מתחתן עם גויה
מכור לסמים
יורד מהארץ
מצטרף לכת לא יהודית.

●

אם אחת דירגה כך מן הניסבל אל הנורא:

יורד מהארץ; מתחתן עם גויה; חוזר בתשובה; מצטרף לכת; נוטל־סמים; הומוסקסואל.

היא אדם נאור, מבחינה פוליטית בשלום־עכשיו. על ירידה מן הארץ, אמרה שזכותו של הבן לחיות באשר ירצה, אבל היא מעדיפה שיישאר כאן סמוך אליה, הן מטעמי ציונות והן מתוך אהבה. נישואין עם גויה – לא איכפת לה. אבל...בתנאי שזו תתגייר; ואותה אם הצביעה בבחירות האחרונות לר"ץ. למרות כי בארץ התיאוקרטית שלנו נישואין לגוי הסכו בשנים האחרונות לגהינום. על חזרה בתשובה היתה מאוד מצטערת, הן משום שתיפער תהום בין חייהם, הן משום שזוהי לא פנייה לדת אלא התחרדות. היא ובנה לא ימצאו שום דבר רוחני או חברתי משותף.

חמורה מאוד בעיניה הצטרפות לאיזו כת של המיזרח הרחוק, שכן זוהי היסטמטמות ופראזיטיות. היא תראה בכך כישלון גדול בחינוך שלה, חינוך שלא הצליח לחזק אצל ילדיה את הביקורת הרציונלית, שתבחין ברעיונות סרק. אם כבר אמונת־שווא, מוטב אמונה יהודית. אם בנה ייטול סמים, היא תשתגע, ואם בנה יהיה הומוסקסואל, היא תרצה למות. לאפשרות האחרונה אין לה נימוק הגיוני. זה מגעיל אותה, היא יודעת שזה לא בסדר, היא יודעת שאם זו מחלה – אין הוא אשם. היא הרי לא היתה מענישה אותו אילו חלה בשחפת. ואם אין זו מחלה אלא אורח־חיים – היא לא תוכל לקבל את זה. בדרך־כלל זוהי אשה בעלת מחשבה ליבראלית ומתקדמת. אחד האבות החליף את הירידה מהארץ בהתבוללות ודירג מן הקל אל החמור: נישואין עם גויה, התבוללות, הומוסקסואליות, נטילת סמים, הצטרפות לכת, חזרה בתשובה. המחשבה שבנו עלול להתחרד מוציאה אותו משלוותו. הוא מתעב אותם, נגעל מהציציות שלהם, לא סובל את צרות־האופקים והחנפיקיות. הוא אומר שאם זה יקרה לבנו – הוא יקרע קריעה.

האב הזה בא ממשפחה דתית.

●

גם התשובות האחרות הוכיחו שלכולנו יש דעות קדומות. אצל בעלי התובנה – מודעות; אצל הרגשנים – בלתי־מודעות. דעות קדומות אלה הן אותה נקודה עיוורת, שקיימת גם בעי הבשר: הוא מתעב, שונא, נגעל. בלי לנמק. ודעה זו עומדת בסתירה לאידיאולוגיה המוצהרת של האיש. כך חברת ר"ץ, שרוצה כי כלתה תתגייר; וכך אדם ליבראלי שיתמוטט אם בנו יהיה הומוסקסואל. אבל מעל הכל מתגלה כאן סתירה שמקורה בצביעות עמוקה.

אם האיש הדתי קורע קריעה, כאשר בנו מתפקר – אפשר להבין. תגובתו היא פועל־יוצא של אמונתו. האיש הדתי חושב שאמונתו היא האמת האבסולוטית, ואם בנו יתפקר או יתנצר, הרי שהוא הולך בדרך המוטעית, ויש לשדלו לשוב אל דרך האמת האחת.

אבל אם אדם חילוני יחרים את בנו שהתחרד, הוא מסתבך בסתירה שאינו מודע לה.

כאיש חילוני אין הוא מאמין באמת אחת. האיש החילוני מאמין בסובלנות ובפלורליזם. הוא מכבד את דעות זולתו. ואינו משתדל להעביר על דעותיו. הוא פתוח להשקפותיו של כל אדם – כל עוד אינו גזעני ואינו מטיף לשינאה או לכפייה – משום הסובלנות והגישה הדמוקרטית, שהן מאושיות האידיאולוגיה החילונית. ובכל זאת, הכול מחשיך כשמדובר בהתחרדות. זה לא הגיוני. וכשהוא עצמו התפקר – הרי גרם עוגמת־נפש נוראה להוריו. נוראה לא פחות מהתחרדות בנו שלו, וגם יותר מוצדקת. איך זה מתיישב? לא מתיישב.

כאם יהודיה עם דעות קדומות משלי ועם סתירות משלי, אני מאחלת לכל מי שיש לו בביתו מיונק ועד איש צבא, שירווה נחת, ולא ייאלץ להתלבט באחד המצבים דלעיל חו"ח.

אותי אישית הכי פחות מדאיגים נישואין עם גוי. מה הכי נורא בעיני? יש לי דעות קדומות משלי, ואני מודעת להן.

ורדה רזיאל (ויזלטיר)

מלים שבוראות מציאות

כולנו יודעים את כוחה העצום של המלה כפרי מחשבה וכיוצרת מחשבה, וכמולידה מעשה. לפעמים ניסוח נאות מצליח ליצור מציאות, אם כי על־פי רוב המציאות היא זו שמכתיבה ניסוחים. תהליך האוטוסוגסטיה בנוי על כך שאדם משנן לעצמו מחשבות, הפועלות על הרגשות, וכך יוצרות מציאות נעימה וטובה יותר.

ההשתכנעות של אדם מן המחשבות של עצמו יכולה להיות בונה, כל עוד היא מצליחה להזיז ולשנות את נתוני המציאות: אדם נסער המתקשה לתפקד מצליח לשכנע את עצמו להרגיש רגוע, ובעיקבות זאת משפר את ביצועיו. אדם נפחד לא מעז לנקוט יוזמה, אך עקב שיכנוע עצמי מקטין את פחדיו ובעיקבות זאת מעז לפעול, ובעיקבות פעולתו קטנים המחסומים ונעלמים הפחדים.

●

אדם שונא את רעהו ומשום כך אינו יכול לשתף עמו פעולה; בעיקבות שיכנוע עצמי הוא מדמה להפחית את עוצמת רגשותיו השליליים, מגלה בעצמו יכולת לשיתוף, ותוך כדי עבודה שינאתו פוחתת, וכך מה שהתחיל בשיכנוע עצמי הופך לעובדה שיש לה רגליים במציאות.

אולם היכולת לשלוט במציאות בעזרת המילה, המחשבה, השכנוע, עלולה להטעות ולגרום לאנשים להפוך את המילים לתחליף למציאות. לעיתים מדמים אנשים לברוא מציאות בעזרת ניסוחים. הם מייחסים לאמירה כוח קסום. תוך דיבור הם משתכנעים, ותוך כדי השתכנעות הם הופכים את המלל לתחליף שאינו אלא בניין־קלפים.

התופעה הזאת מוכרת מן הצד החברתי, האתני שלה, כמה שמכונה "דמיון מיזרחי" – הנכונות להיסחף בעיקבות ניסוחי הבל, כאילו היו תאור אמין של המציאות.

●

כולנו מודעים למחיר שמשלמים עמים וממשלות על נסיונם לקבוע מציאות רצויה באמצעות מילים. על הרמה האישית, השימוש במילים כתחליף למציאות הוא אחד מאותני האנטי־הסתגלות המסוכנים ביותר. אנשים המשתמשים במנגנון זה אינם מצליחים לצמוח אל מעבר לטווח הפטפטת והקשקשת הקוברת את הניצן הרך של האישיות, שלא מצליחה לצמוח. מתחת למלל המנופח שבו הם משתמשים, מסתתרת אישיות לא בשלה, שאינה מצליחה להתקדם, כיוון שהמלל הופך תחליף לתיפקוד. החשיבה לא נרתמת למטרות ולתכליות אלא לפינטזים ולרציות. השיכנוע העצמי איננו כלי לשינוי חיובי על־פני המציאות, אלא ערפל־קרב, שלאחר התפזרותו מגלה שדה־ישימון.

חשוב לזכור ששיכנוע עצמי הוא חרב־פיפיות. במיטבו הוא עבודת־נמלים של מאמץ להתרומם אל מעבר לפחדים ולמיגבלות, מנוף רב־עוצמה לשינוי פני המציאות. במירעו הוא ערימת־שקרים, שדה־קבורה ענק של תיקוות וחלומות.

ורדה צ'צ'יק

תרבות בלי זרקורים

כמה הנחות־יסוד: לא מוכרחים לאהוב תרבות ואמנות, או לגלות בהם עניין. יש אנשים שחיים טוב מאוד בלי העונג הזה. מנהיג לשעבר כבר אמר פעם, שיש בארץ רק חצי מעברה שבשבילה העניינים האלה הם לחם. גם מנהיגים ושועים לא מוכרחים להיות מבינים גדולים בתרבות ובאמנות, או לגלות עניין בתחומים הללו שהם, כידוע, עיסוקיהם של יפי־נפש. עובדה, יש מיפלגה אחת בישראל שהגיעה בשנים האחרונות לשילטון, למרות שמנהיגיה אפילו לא עשו את עצמם כאילו הם מבינים בספרות ובאמנות.

אבל משום־מה, מנהיגים דווקא אוהבים שהעם חושב שהם ממש מעורים בקריית־ספר, שהם לא יכולים להירדם אלא לצלילי מוצרט ושוברט, ושהתענוג הכי גדול שלהם זה לקרוא שירה בדקות־הפנאי. יש אפילו מנהיגים, וראש־הממשלה ביניהם, שבאמת עושים זאת גם כשאין מצלמה בסביבה. אבל העם הרי יודע מה שקורה אצל מנהיגיו רק בזכות העובדה שפה ושם יש מצלמה בסביבה, וזה מה שקלטה עין־המצלמה בשבועות האחרונים:

●

הנשיא ורעייתו, לדוגמה, אירחו במישכנם את ילדי־הפלא היפאנים, ופניהם נגהו באור־יקרות. הגברת הרצוג גם הפגינה טכניקה משומרת יפה של נגינה בפסנתר. בהזדמנות אחרת, ברך הנשיא את השחקנית אביבה מארקס מאחורי הקלעים של הצגת "צ'כוב צ'כובה" (בתיאטרון הלאומי, ב"הבימה"), וכמובן – איך אפשר לא – נתן את בירכתו למישפרצה של אגם.

גם ראש־הממשלה לחץ על הכפתור של אגם, והוא אף צולם בישיבה על הדשא, לצידה של הגברת זיוה להט, בקונצרט הגדול בפארק הירקון. גם במיקרה הזה, כמו בדוגמאות רבות אחרות, חולק שוב הכבוד והיקר למי שיש להם כבר הרבה כבוד ויקר: זובין מהטה, יצחק פרלמן, פלאסידו דומינגו.

עושה רושם, שמי שמייעץ למנהיגינו היכן להיראות, את מי מהאמנים להזמין ללישכתו ועם מי להצטלם, הם לא יועצים לענייני תרבות ואמנות, אלא יועצי־תיקשורת. ויועצי־תיקשורת מכירים, מטבע עיסוקם, רק שמות שממילא מופיעים תדיר בכלי־התיקשורת. הם לא מבינים, ואין זה מתפקידם להבין, שתרבות ואמנות במיטבם חבויים, לעתים קרובות, מחוץ לתחום הטובל באור־היקרות של זרקורי התיקשורת. ולשם כך ראוי שיהיו למנהיגינו יועצים שמכירים לעומק את העשייה המרובה והרצינית בתחומי התרבות והאמנות.

●

נערכים בארץ, לדוגמה, עשרות קונצרטים קאמריים באולמות אינטימיים. עשרות ומאות חובבי־מוסיקה ממלאים אותם, לעתים בשעות הבוקר, בסנדלים ובמכנסיים קצרים. למה שהמצלמה לא תתפוס את שועינו, את המתעניינים במוסיקה שביניהם – לפחות פעם בחודשיים, באולם־קונצרטים קטן; אפילו מכובד (כמו בית־ראובן בתל־אביב), כשהוא מאזין לקונצרט של הרכב קאמרי כלשהו? ולמה שהיועץ לענייני אמנות לא ימליץ בפני המנהיג שיסור, נאמר פעם בחצי שנה, אל מאחורי־הקלעים של איזו הפקת־תיאטרון מעניינת, בזמן החזרות, ולאו־דווקא בפרמיירה?

המצלמה תקלוט אז בעדשתה חלקי־תפאורות, רהיטים פזורים איפה־אי־שם. זה מאוד פוטוגני, חזרה בתיאטרון.

או לדוגמה, בחירת הרקע שמאחורי המנהיגים, כשהם משדרים לאומה נאומים או מעניקים ראיונות לטלוויזיה: יש מי שדואג שהמנהיג הנינוח ישב ספון בספרייתו, ומאחוריו יצטלמו ספריו עבי־הכרס. למה שלא יהיה גם מי שידאג שיראו לפעמים, ברקע, גם פסל או ציור של אמן ישראלי?

ובמיסגרת סיורי הרוה"מ או הנשיא ברחבי המדינה: למה שלא לכלול בסדר־היום, בין נישוקים לילדים, ומיפגשים עם העם בשכונות ובשווקים – גם קפיצה קלה לסטודיו של אמן צעיר או אמנית צעירה? היועץ המיועד לענייני אמנות הרי יודע בעצמו שיש אפילו הרבה נשים־ציירות מעדות המיזרח. כך שהמנהיגים יצאו, בביקור זה, ידי חובתם לכל המיגזרים האפשריים...

אורה שם־אור

לא היינו כלוואנט

מהלך המחשבה הגיוני: היות שאחרי אלפיים שנות גלות חזרנו למולדתנו, עלינו לקלף מעצמנו את השכבה האירופית, שדבקה בנו ולחזור למקורות, לשורשים האמיתיים שלנו. פירוש הדבר: להידמות ככל האפשר לאותם אנשים היושבים כעת באיזור, למי שלא הושפעו מהתרבות המערבית. לדבר כמותם, לשיר כמותם, לבנות, לאכול, לבלות כמותם, לצאת מהקליפה המערבית־המלאכותית. כי נאה, כביכול, עברית: באנו מהלוואנט, חזרנו ללוואנט.

אבל זה בכלל לא כך. התרבות והמינהגים אשר השתרשו באיזור הם המוסלמיים. והאיסלם, כידוע, השתלט על האיזור במאה השביעית לספירה. אז מכבר לא היו כמעט יהודים בארץ־ישראל. חלק הארי שלהם היה באירופה, נתון להשפעות המערביות.

●

עד העיקר: עד לכיבושה על־ידי האיסלם היתה ארץ־ישראל, במשך אלף השנים, מדינה מערבית. לפי מושגי התקופה, "המערב" של אנשים היה: יוון ואחר־כך רומא. ארץ־ישראל, בין שהיתה עצמאית ובין שהיתה תחת כיבוש זרי, או ספר של אחת משתי המעצמות האלה, ינקה מתקרבתה של [illegible] מעצמות, ולא מדובר במתייוונים בלבד.

היהודים שחיו בארץ־ישראל במשך אלף שנה, עד לכיבושה על־ידי האיסלם, קראו לילדיהם בשמות כמו אלכסנדר, אריסטובולוס, הלני. בנו את בתי־הכנסת שלהם במתכונת [illegible] [illegible] בית־הכנסת [illegible] [illegible] [illegible] והשפעתם.

[illegible]

המחזות החדשים ביותר השפעות ברורות של הפילוסופיה היוונית. חדרו אפילו לפרשנות התורנית של אותם הימים. הנשיאים, אשר שלטו בארץ (מטעם רומי) מאז דיכוי מרד בר־כוכבא, במשך כמה מאות שנים, שלחו את בניהם להתחנך בחצרות של הקיסרים. הרומים והאריסטוקרטיה המקומית דאגה לכך שבניה ישלימו את חינוכם והשכלתם בבית־ספר ברומי, או שישהו כמה שנים בארמונות האצולה הרומית.

●

ארץ־ישראל, שתושביה היהודים הוגלו לבסוף והתפזרו בין הגויים, היתה ארץ "מערבית" פאר־אקסלנס. בעוד היהודים שומרים על ייחודם הדתי והמוסרי, הם היו חלק בלתי נפרד של העולם המערבי המתקדם, התרבותי של אותם הימים. הם היו עם מערבי. חיו מעורים בפוליטיקה המערבית, למדו את הספרות המערבית, ותרמו את תרומה נכבדה להיווצרות התרבות ההלניסטית־היהודית – המנורה את היסוד הבלתי מעורער של תרבות המערב של ימינו.

התהליך נמשך, כאמור, כאלף שנה, ועד הגיע האיסלם, עם התרבות המידברית שלו, וכבש את האיזור. והנהגן כאן חוקי המידבר השתלטה שפת הכובשים. איכות החיים היתה מבוססת על המינהגים של השבטים המידבריים. הלבוש, המזון, המוסיקה, יחסי־אנוש, יחסי גבר־אשה – כל אלה משרם נקראו.

אך מה לנו ולכל זה [illegible] [illegible] לחזור למה שלא היה שלנו מעולם. אבותינו לא היו לפני הרבה האיסלמי. אבותינו חיו – עד שגלו או הוגלו – בארץ־ישראל מערבית. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] היום בעולם המערבי המתקדם והמשכיל.

כל שמטיפים לנו [illegible] בלתי [illegible] שעלינו לחזור [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]

ילדי הבורסה

בצרפת יהיו, בעוד כמה שנים, אשפי־בורסה מילדות • ילדים מגיל 8 עוברים קורסים לפיננסים. המדריכים: סטודנטים, מנהלים, אנשי־עסקים • אין לנו כוונה להפוך את הילדים האלה למיפלצות, אומרים המדריכים • חושבים על המשקיעים של העתיד

כתב וצילם: אליין קלר, סיגמא, פאריז

הבורסה, בכל העולם, מרתקת אליה מדי יום אנשים חרשים המבקשים לשחק, להמר ולהרוויח מתנודות המניות. אף פעם לא נכנסים כדי להפסיד. הפעילות הזו מרתקת את הדמיון, מפעילה את המחשבה, דורשת התמצאות פינאנסית וכלכלית וגורמת, למרוויחים כמובן, הרבה סיפוק.

בארצות רבות נערכים קורסים קצרים לאאוט־סיידרים, כלומר לבעלי מקצועות שאינם מתחום הכלכלה, הפינאנסים והמינהל, המיועדים להקנות ידע בסיסי ברזי המשחקים בעולם המניות. נשים, למשל, כבר הקימו מועדונים רבים בארה"ב ובארצות אירופה, כדי ללמוד ביחד את סודות העולם הזה הנחשב בעיקר לגברי.

• • •

צרפת צעדה לאחרונה צעד אחד קדימה. „האיגוד המשפחתי־לאומי למען ילדים" הקים בצרפת רשת מועדונים המיועדים לילדים מגיל 8 עד 16, שאחד מהם אפילו קורא לעצמו „המוחות הגדולים של הבורסה".

המוחות הגדולים־קטנים האלה, לא רוצים להפגין אגו מנופח. בינתיים הם רק מגלים חוש הומור השורר באווירת הקורסים, וגם להשקעותיהם של הילדים יש תיקרה, כדי שלא ישתוללו. „אנחנו נוהגים בזהירות", מסביר ז'אן פייר בלו, נשיא האיגוד המשפחתי, „משום שאין לנו כוונה להפוך את הילדים האלה למיפלצות פינאנסיות. גם אין פה כוונה להפכם לאנשי־כספים בטרם יתבגרו. בסך־הכל אנחנו מלמדים אותם לעשות רווחים על חסכונותיהם הקטנים. מאידך, אנחנו מלמדים אותם בתנאי־אמת, כדי שהדבר לא ייראה בעיניהם כמישחק „מונופול" ענק הנערך בין כותלי הבורסה הפאריזאית.

כל ילד צרפתי שיש ברשותו 50 פרנק (כ־11 ש"ח) להשקעה מדי חודש, יכול להצטרף לאחד מן המועדונים הללו, שם הוא מתחיל את צעדיו הראשונים בעולם הכלכלה, בהדרכת קבוצת מנהלים המחזיקה תיק־מניות בבורסה. משתתפים בהדרכה גם סטודנטים לכלכלה מן האוניברסיטאות השונות וסוכני בורסה מיומנים. הדיווידנדים שבהם זוכים הילדים בתום שנת ההשקעה שלהם, מצורפים לתיק הוריהם לצורכי הצהרה על רווחים למס ההכנסה.

הקורסים הנערכים בפאריז, מנוהלים ע"י האיגוד המשפחתי־לאומי, ביחד עם חברת ההשקעות „פרי" וחברת הביטוח „לויד'ס". אלן פרי, בעל חברת ההשקעות רואה את העניין באהדה רבה. „בסופו של דבר", הוא טוען, זהו תהליך מאוד בריא. כסף תמיד נחשב משהו מקודש בחברה שלנו. אם ילדים יתחילו לשחק בהבנה בענייני ממון, הם גם ילמדו לפתח יחסים נורמאליים עם כל הסביבה הפינאנסית".

• • •

מעבר להנאה שסופגים הילדים ממשחקי הבורסה שלהם, מי עוד מרוויח מכל העניין?

ובכן, ההנחה היא, שגם לסוכני הבורסה יש אינטרס בפרוייקטים הללו, משום שדרך הילדים הם מקווים לגרוף את ההורים להשקעות, ובעיקר להפוך את הילדים ללקוחות עתידיים שלהם. חברות הביטוח המשתתפות גם הן בקבוצות ההדרכה, כמו סוכני הבורסה, הן בעלות עניין דומה. ההורים, ובעתיד גם הילדים, כפוטנציאל של לקוחות. כך יש עניין גם לבנקים, שכמה מהם אף פירסמו ספרי עצות הדרכה, הניתנים כמתנה לילדים הבאים לפתוח אצלם חשבון, או לשחק באמצעותם בבורסה.

כנראה שבעיני אנשי הכספים הצרפתיים, אף פעם לא מוקדם מדי מכדי לחפש אחר לקוחות ולעצב את המנטאליות שלהם. גם זו נקראת השקעה.

כשחייל החוזר לחופשה אוהב את חדרו
היום, כמו ביום בר המצוה...
זה אומר־אלפא

הוא אוהב
באלפא את האיכות והיופי
האמיתי שמראהו של עץ האורן האפריקני
שמר לשנים רבות.
הוא אוהב את הקווים הנקיים והפשוטים
של הרהיטים בחדרו, העומדים בפני כל
התעלולים של שעות אמנתיים.
אתם אוהבים לזכור את המחיר הרווח
ששלמתם עבורם.

עץ אורן אפריקני
איכות שאפשר לגעת
אלפא אוהבת
רהיטים מיד

תנאי תשלום נוחים, או הנחה על מזומן

רשת חנויות - רהיטי אלפא
ירושלים: רהיטי נוחיות - שלומציון המלכה 4. חיפה: תדהר - ציק פוסט, (ליד ההיפר ש')
ר"ג: ניסן תעשיות ריהוט - ז'בוטינסקי 113. רמת-השרון: בית החלומות - אוסישקין 28.
רחובות: בית רהיטי חי - אחד העם 6. נתניה: רהיטי עילית - כיכר העצמאות 11. נהריה: האחים
ג.ונ. בדריאן - כפר הדקל. אור-יהודה: האחים את סער - היצירה 6. הוד השרון: האחים
כל בו רהיטים - דרך השרון 94. וברשת חנויות המשביר המרכזי: ירושלים - איזור
התעשיה עטרות. ת"א - יגאל אלון 76, (גיבורי ישראל). חיפה - שער פלמר 2. ב"ש - וולפסון
נ.נ, ב"ש. המפעל - מושב ניר צבי, איזור התעשייה.
3

עוגות קפה

זר קפה מזוגג

המצרכים: 150 גרם מרגרינה רכה; ¾ כוס סוכר; קורט מלח; 2 ביצים גדולות; תפוז; 3 כפיות אבקת קפה נמס; 1¼ כוסות קמח תופח; קורט קינמון טחון; 50 גרם שוקולד מריר.

המצרכים לזיגוג: 175 גרם אבקת סוכר מנופה; 2 כפיות אבקת קפה נמס; כפית אבקת קקאו; 2 כפות מים חמים; תמצית וניל.

מקציפים את המרגרינה עם הסוכר, ומוסיפים את הביצים אחת אחרי השנייה. מגררים את קליפת התפוז, ומוסיפים לקערה. סוחטים את המיץ, ומערבבים 3 כפות ממנו עם הקפה הנמס. מנפים את הקמח והקינמון לקערה, ומוסיפים את תערובת הקפה והמיץ. מערבבים היטב. מגרדים את השוקולד לקערה ומערבבים.

מעבירים את התבליל לתבנית טבעת מעוטרת, ואופים בחום בינוני 45 דקות, עד שהעוגה יבשה וקפיצית למגע. הופכים על רשת מתכת לצינון.

להכנת הזיגוג, שמים את אבקת הסוכר בקערה, וממיסים את הקפה והקקאו במים החמים. מוסיפים את תערובת הקפה לאבקת הסוכר, יחד עם מיספר טיפות וניל, ומערבבים לזיגוג נוח למריחה. מורחים את הזיגוג על העוגה, ומניחים לו להתקשות.

עוגת קפה מפוארת

המצרכים לעוגה: 2 כפיות אבקת קפה נמס; כף מים; 4 ביצים גדולות; ⅔ כוס סוכר; קורט מלח; 50 גרם חמאה; כוס קמח.

המצרכים לקרם: כף קורנפלור; ¾ כוס חלב; 3 כפות סוכר; כף אבקת קפה נמס; חלמון; 175 גרם חמאה רכה; 75 גרם אבקת סוכר מנופה; פתיתי שוקולד לעיטור.

להכנת העוגה, ממיסים את הקפה הנמס במים. מוסיפים חלמונים, סוכר ומלח, ומקציפים לקציפה סמיכה מאוד, מעל סיר מים רותחים. מסירים מהסיר.

ממיסים את החמאה בסיר קטן.

מנפים מחצית מהקמח על תערובת החלמונים, יוצקים מסביב את החמאה המומסת, ומערבבים בתנועות קיפול. מנפים פנימה את שארית הקמח, ומבליעים גם אותו.

משמנים תבנית מס' 22, ויוצקים לתוכה את התבליל. אופים בחום בינוני כ־40 דקות, עד שהעוגה קפיצית למגע.

מוציאים את העוגה מהתנור, ומעבירים סכין בין העוגה לתבנית. הופכים את העוגה על רשת מתכת, לצינון.

להכנת הקרם, בוללים את הקורנפלור עם החלב, בסיר קטן, ומוסיפים קפה וסוכר. בוחשים מעל להבה נמוכה עד שהתערובת מסמיכה. מבשלים 2 דקות, ומסירים מהאש. מצננים מעט. מוסיפים את החלמון לתערובת, וטורפים היטב.

שמים את החמאה בקערה, מוסיפים אבקת סוכר, ומקציפים היטב. מוסיפים בהדרגה את הרפרפת, תוך הקצפה מתמדת. מקציפים לתערובת אחידה.

חוצים את העוגה לשתי שכבות. מורחים מעט מהקרם על השיכבה התחתונה, ומכסים בשיכבה העליונה. מצפים את העוגה בקרם. שמים את שארית הקרם בשקית זילוף, ומעטרים את העוגה בשושני קרם. זורים למעלה פירורי שוקולד, ומאחסנים בקירור עד לשעת ההגשה.

■ דנית סלומון

משקה בריאות ואון

המצרכים: ק"ג מלון מתוק; מנגו גדול; פלח אבטיח; מיץ מחצי לימון; 2–2½ כוסות דייאט ספרייט.

קולפים את המלון, מרחיקים את הגרעינים, וחותכים לקוביות קטנות. קולפים את המנגו, חותכים את הבשר לקוביות, ומגרדים את כל הציפה מהגלעין. מרחיקים את הגרעינים מהאבטיח, וחותכים לקוביות.

מרסקים את הפירות במעבד מזון בשני מחזורים. מוסיפים מיץ לימון, ויוצקים לכד גדול. מוסיפים את הספרייט, ומגישים מיד.

אפשר גם למלא חצאי כוסות במחית הפרי, ולהוסיף את הספרייט לכוסות.

סלט פירות אחר

המצרכים: 2 מנגו גדולים; 6 שזיפים מזן סנטה־רוזה; מלון בינוני; כוס ענבים שחורים; כוס ענבים ירוקים; 3 כפות דבש; ½ כוס מים; כפית תמצית וניל; 2 כפות ליקר פירות; פתיתי קוקוס; יוגורט או שמנת חמוצה.

שוטפים את הענבים, ושמים בקערה. קולפים את המנגו ואת המלון, וחותכים לקוביות. חוצים את השזיפים, מסלקים את הגלעינים וחותכים לפלחים דקים. מערבבים את כל הפירות.

שמים את המים, הדבש והווניל בסיר קטן, ומבשלים עד שהדבש נמס. מסירים מהאש ומוסיפים ליקר. יוצקים על הפירות ומערבבים. מקררים.

אפשר להכין את הסלט שעות אחדות מראש. לפני ההגשה זורים על הסלט מעט קוקוס, ומעטרים כל מנה בתלולית שמנת או יוגורט.

עוגת מנגו

המצרכים: 75 גרם מרגרינה בטעם חמאה; 6 כפות סוכר; קורט מלח, 2 ביצים; 1½ כוסות קמח תופח; 2 כפות חלב דל־שומן.

המצרכים למלית: ½ חבילה פודינג אינסטנט בטעם פירות; כוס חלב דל־שומן, קר; חבילה ג'לי מהיר צהוב; ½ כוס מי ברז; 1½ כוסות מים רותחים; 2 מנגו.

שמים מרגרינה, סוכר ומלח בקערה, ומקציפים היטב. מוסיפים את הביצים, אחת בכל פעם, תוך הקצפה. מוסיפים קמח וחלב, ומערבבים היטב.

משמנים תבנית מס' 26 במרגרינה, מרפדים בבצק, ואופים בחום בינוני כ־30 דקות. מצננים היטב.

מערבלים את אבקת הפודינג עם חלב קר. יוצקים על העוגה, ומכניסים למקרר עד שהפודינג יקרש.

קולפים את המנגו, וחותכים לפלחים דקים. מסדרים את הפלחים על הפודינג.

מרככים את הג'לי במי הברז, מוסיפים מים רותחים ומערבבים היטב. מצננים עד שהג'לי מתחיל להיקרש, ויוצקים אותו על הפירות. משהים במקרר עד שהג'לי ייקרש לגמרי.

רפרפת גן עדן

המצרכים: 2 גביעי לבן או יוגורט; 2 מנגו גדולים; 4 כפות סוכר או דבש; 4 כפות קוקוס טחון; גרגרי מלח אחדים.

שוטפים את המנגו, קולפים ומסירים את הבשר מהגלעין. שמים במעבד מזון, ומוסיפים לבן, סוכר או דבש, קוקוס ומלח. מערבלים לתערובת חלקה.

יוצקים ל־4 קעריות, ומקררים 10 דקות במקפיא. מגישים מיד.

אם ההגשה אינה מיידית, אפשר לקרר במקרר במקום במקפיא. (4 מנות)

דליה ניר מגישה:

עונת המנגו בעיצומה. פרי מלא בושם וטעם של חלום, אלא שיש החוששים לאוכלו מפחד ההשמנה.

ובכן, מנגו גדול מאוד שוקל כ-300 גרם, שמתוכם 100 גרם, בערך, מהווים הגלעין והקליפה. ב-100 גרם פרי ראוי לאכילה (אגב, המלון דומה מאוד למנגו מבחינת הוויטמינים) יש 65 קאלוריות, וכן שפע של אשלגן ושל ויטמין סי. מכאן שמנגו טוב במיוחד לאנשים הרוצים לשפר את גיזרתם ואת המערכת החיסונית שלהם.

נכון, שמנגו אחד שווה לשני פירות אחרים, אלא שלפעמים כדאי לוותר על הכמות לטובת האיכות, ולהתפנק באכילת הפרי הנפלא הזה.

המלון, למרות שהוא דומה למנגו בתכולת הוויטמינים שלו, מכיל רק 27 קאלוריות למאה גרם, ולכם טוב לשלב יחד את שני הפירות, ולהוריד בכך את הממוצע הקאלורי.

איך מגישים מנגו?

שוטפים היטב את הקליפה, ובעזרת סכין חדה חוצים ומפרידים מן הגלעין. עושים חתכי שתי וערב בבשר המנגו, והופכים את הקליפה כך שתיווצר מעין כיפה והקוביות יפרדו.

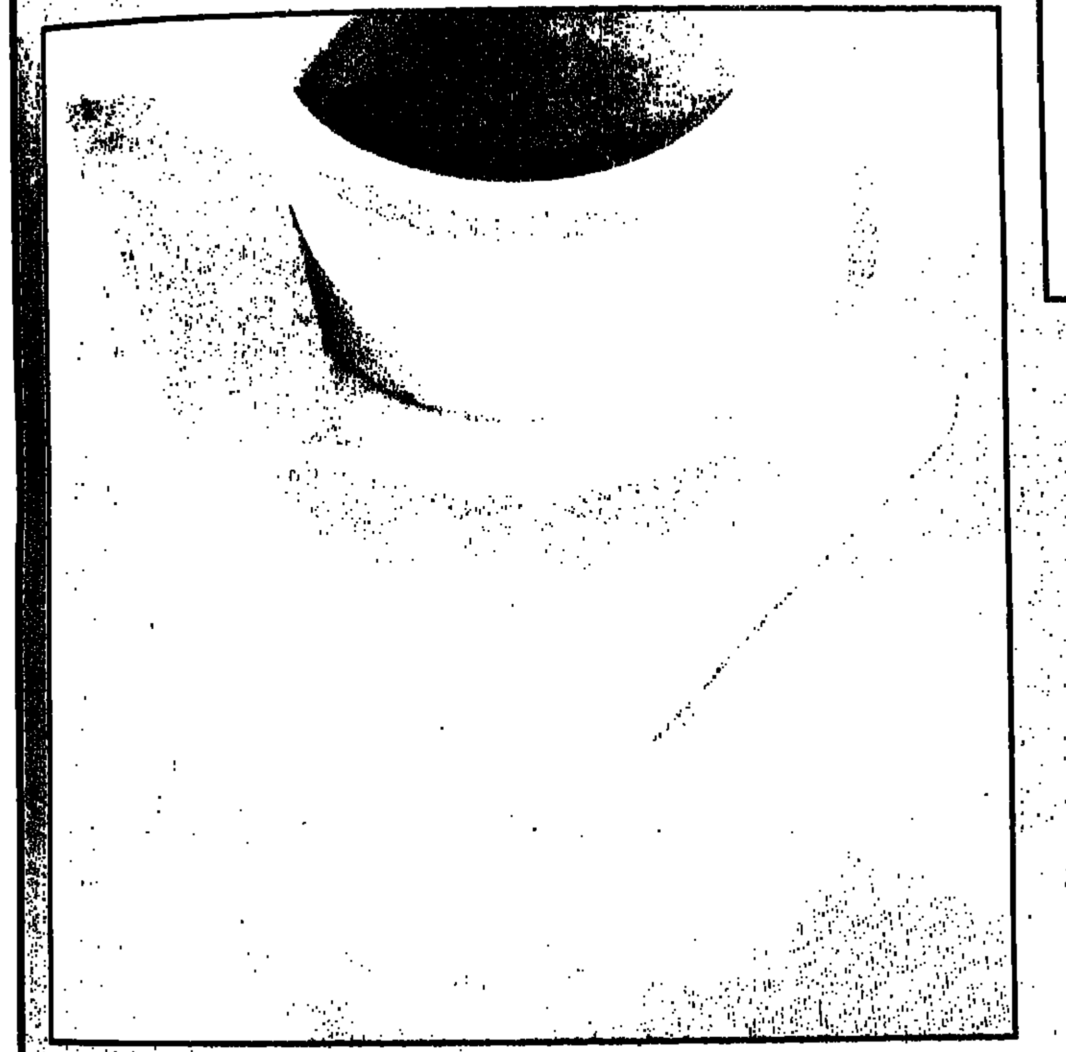

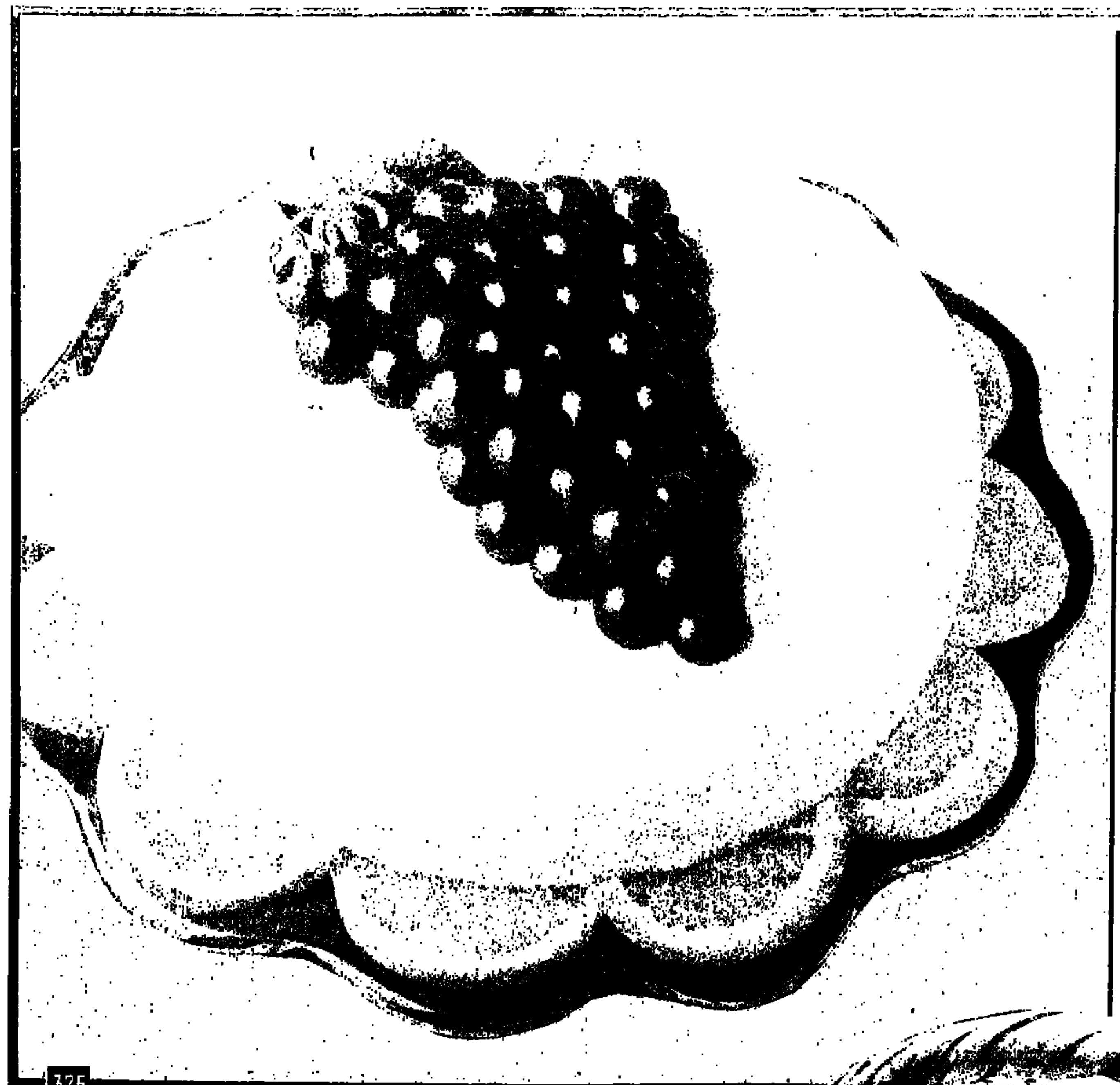

עוגת גבינה־תפוז

המצרכים: תרסיס שימון דל־קלוריות; 18 גרם ג'לטין; ⅓ כוס סוכר; קורט מלח; 2 ביצים גדולות, מופרדות; 2 כוסות חלב דל־שומן; 2 גביעים של גבינת קוטג'; ¼ כוס מיץ תפוזים; ¼ כוס מיץ לימון; כפית תמצית וניל; כפית קליפת תפוז מגוררת; 2 כפיות קליפת לימון מגוררת; 500 גרם ענבים שחורים קטנים; תפוז.

משמנים תבנית קפיצית בקוטר 20 ס"מ בתרסיס השימון ומניחים בצד. שמים את הג'לטין, הסוכר והמלח בסיר קטן. טורפים את החלמונים עם החלב, ובוחשים לתוך הסיר. מערבבים מעל להבה נמוכה עד שהג'לטין נמס והתערובת מסמיכה מעט. מסירים מיד מהאש.

מעבירים את הרפרפת לקערה נקייה, ומשקיעים אותה בקערה גדולה עם מי קרח. מערבבים עד שהרפרפת מצטננת ומתחילה להסמיך.

מועכים את הגבינה דרך מסננת, וטורפים עם 2 סוגי המיץ. מוסיפים קליפה מגוררת, ומקפלים לתוך תערובת הרפרפת. ממשיכים לבחוש מעל מי הקרח עד שהתערובת מסמיכה מאוד.

מקציפים את החלבונים, ומקפלים לתוך תערובת הגבינה. יוצקים לתבנית, מחליקים ומקררים במקרר עד שיקרש.

להגשה, מעבירים סכין סביב שולי העוגה, משחררים את הקפיץ, והופכים את העוגה על צלחת הגשה. שוטפים את הענבים, ומסדרים אותם בצורה נאה על העוגה (אפשר לחצות אותם, ולהוציא את החרצנים).

חוצים את התפוזים לאורכם, פורסים ומסדרים סביב העוגה.

(12 מנות, 85 קלוריות למנה)

זאב קרן מגיש:

דג הזהב

סלט דג סבוצ'יה

המצרכים: 6 עגבניות גדולות; 300 גרם קוביות דג מבושל, מסוגים שונים, ללא אידרות ועצמות; מיץ מ-3 לימונים; בצל קצוץ דק; 3 כפות שמן זית; מלח ופלפל לבן; קורט כוסברה טחונה; לעיטור, פרוסות של גזר ומלפפון וזיתים שחורים.

שמים את קוביות הדג בקערה, ומוסיפים מיץ לימון, מלח, פלפל וכוסברה. מערבבים ומשהים במקרר למשך יום.

חותכים ומסירים את החלק העליון מכל עגבניה, ומרוקנים את תוכנה בזהירות, בלי לפגוע בקליפה. קוצצים את פנים העגבניות לקוביות.

לפני ההגשה, מערבבים את העגבניות הקצוצות לתוך קוביות הדג. ממלאים בתערובת את העגבניות המרוקנות.

מעטרים את צלחות ההגשה בפרוסות גזר ומלפפון ובזיתים שחורים.

(6 מנות)

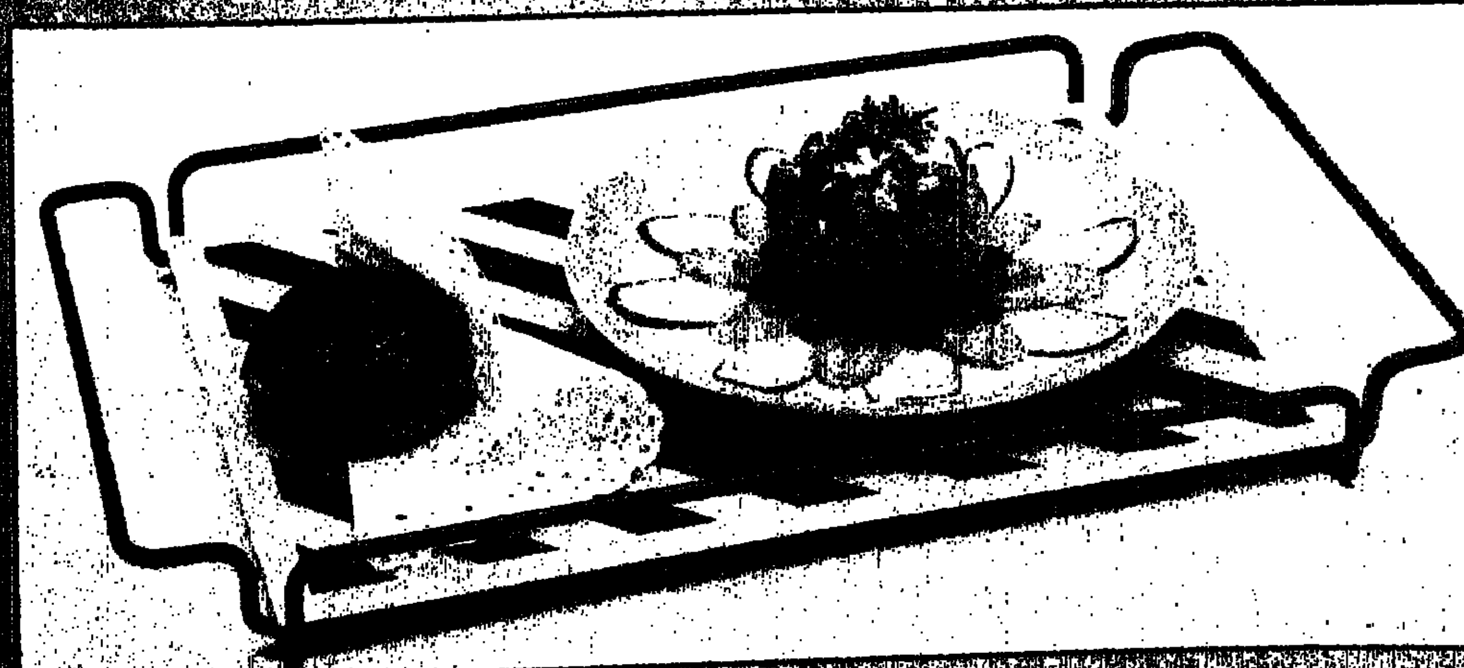

דג יפה נוף

המצרכים: דג אמנון; 2 קופסות טונה משומרת, מסוננת; 400 גרם פילה בקלה או סול, חתוך לקוביות; כוס יין לבן יבש; מלח, פלפל לבן, עלה דפנה, גרגרי פלפל שחור שלמים; 3 כפות מיונית; מעט מיץ לימון טבעי; 2 מלפפונים חמוצים, קצוצים דק; 2 גמבות חמוצות, קצוצות דק; כף פטרוזיליה קצוצה; בצל קצוץ דק; לעיטור, פרוסות של מלפפון, גמבה חמוצה, זיתים שחורים וגזר מבושל.

מנקים את האמנון, מסירים את הראש ואת הזנב, ושוטפים היטב. מבשלים את הראש והזנב במי מלח רותחים במשך 10 דקות.

מסירים מגוף הדג את הבשר, ומפרידים מהעצמות. חותכים את בשר האמנון לקוביות, ומערבבים עם הסול. מבשלים את הדגים בתערובת של יין, מעט מים, מיץ לימון ותבלינים במשך 10 דקות. מסננים ומצננים.

מערבבים את המיונית עם המלפפונים והגמבה החמוצים, פטרוזיליה ובצל. מוסיפים טונה ודגים מבושלים, ומערבבים שוב.

מגולים צלחת הגשה נאה. שמים את הראש והזנב בשני קצות הצלחת, ועורכים ביניהם את הסלט. מחליקים כדי לעצב צורת דג שלם.

מהדקים אל הסלט פרוסות של מלפפון בצורת קשקשים, ומעטרים ברצועות גמבה, בזיתים ובגזר. מאחסנים בקירור עד לשעת ההגשה.

גלידה ביתית

גלידה קלה להכנה, שבניגוד לגלידות ביתיות אחרות נשארת רכה, ובלי גבישי קרח.

המצרכים: 4 ביצים מופרדות; 8 כפות סוכר; כף תמצית וניל; כפית אבקת קפה נמס; 2 גביעים שמנת חמוצה.

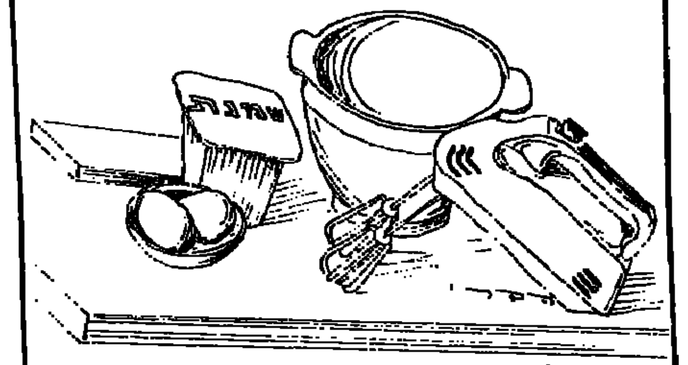

שמים את החלמונים בקערה אחת ואת החלבונים בשנייה. מוסיפים 4 כפות סוכר לקערת החלמונים, ומתחילים להקציף. מקציפים במשך 10 דקות, עד שמתקבלת קציפה סמיכה מאוד ובהירה. מוסיפים את הקפה הנמס, תוך הקצפה. מפעילים את המערבל במהירות נמוכה, ומוסיפים גביע שמנת. מערבלים רק עד שהשמנת מובלעת בביצים, ויוצקים למגש הקפאה. מכניסים למקפיא.

מקציפים את החלבונים לקצף יציב, ומוסיפים בהדרגה את הסוכר. ממשיכים להקציף עד שהקצף נוקשה מאוד ומבריק. מוסיפים את הווניל. מנמיכים את מהירות המערבל, ומוסיפים את השמנת. מערבלים רק עד שהשמנת מובלעת בקצף, ויוצקים למגש הקפאה.

מקפיאים את הגלידות במשך 4-3 שעות. מרככים במקרר במשך 10 דקות לפני ההגשה.

אפשר להחליף את טעמי הגלידה: כף מיץ לימון וכפית קליפת לימון מגורדת; כף תרכיז פירות קפוא, מופשר; רום; ליקר, שוקולד מומס או מגורר.

נימוס מחייב

עוד עצות של אלינור רוזוולט

• בתום הארוחה -- מייעצת אלינור רוזוולט, ברשימותיה על „הבסיס להתנהגות טובה" – מקפלים את המפית פעם אחת, ומניחים אותה בצד שמאל, על הצלחת. אין לגלגל את המפית לבדה, ואין לקפלה לגמרי (מעשה זה מרמז כאילו מתכוננת המארחת להשתמש בה שוב). מצפים עד שהמארחת תזיז את כסאה לאחור, ואז אפשר לנהוג כמוה.

• אין משתלטים על רשות הדיבור כליל, וגם אין שוקעים בשתיקה מעיקה. בעל־שיחה טוב הוא זה היודע לדבר ולהקשיב חליפות. יש לבחור בנושאי שיחה נעימים ובלתי אישיים. שולחן הסעודה אינו המקום לשירי הלל עצמיים, לרכילות, או לפרטים על עסקים פרטיים, שאינם מעניינים איש, פרט לבעליהם. יש להזהר מהתלקחות ומגלישה לוויכוח סוער. אפשר אולי לנצח בוויכוח, אבל אפשר גם להפסיד את הסיכוי להיות מוזמן שנית.

• אם המארחת הציבה מאפרות על השולחן, מותר לעשן אחרי הגשת הליפתן.

• ההבדל בין עזיבה מוקדמת מדי לעזיבה מאוחרת מדי אינו רב. קשה לקבוע כללים ברורים בנוגע לזמן המדויק המתאים לעזיבה. האורח הרגיש ידע להבחין בכך. הזמן גם משתנה מקבוצה לקבוצה וממסיבה למסיבה. אם מתחילים לעזוב, יש לעזוב וזהו. מודים למאחר ולמארחת, נפרדים באופן כללי משאר האורחים והולכים.

• בבתים קטנים, קורה שרוצים להזמין אורחים רבים יותר ממה שמתיר המקום ליד השולחן. אפשר לפתור בעיה זו על־ידי כך שמזמינים זוג או שניים לקפה שאחרי הארוחה. במיקרה כזה, מגישים את הקפה בסלון. רצוי להגיש גם משקאות.

דרך שנייה לפתור את הבעיה היא ארוחת מיזנון. במיקרה כזה יש לדאוג לתפריט פשוט, שיקל על האורחים את נשיאת הצלחות ויאפשר להם לאכול בצורה בלתי רישמית. צריך גם לסדר כיסאות לאורחים בצורה כזו, שלכל אורח יהיה מקום להניח דברים שאינו יכול להחזיק בידיו כל הזמן.

ואריאציה נוספת לארוחת המיזנון: שולחנות קטנים המוצבים בחדר האירוח, כך שכל אורח יוכל ליטול את מנתו מהמזנון, ולהתיישב ליד שולחן ערוך בכלי אכילה.

• בארוחת מיזנון, נותנת המארחת את סימן ההתחלה בכך שהיא קרבה אל אורח הכבוד (או כל אורח אחר), מלווה אותו אל המזנון, ומתחילה להגיש לו.

■ ב.א. ברקאי

גבינה: בלי רגשי אשם

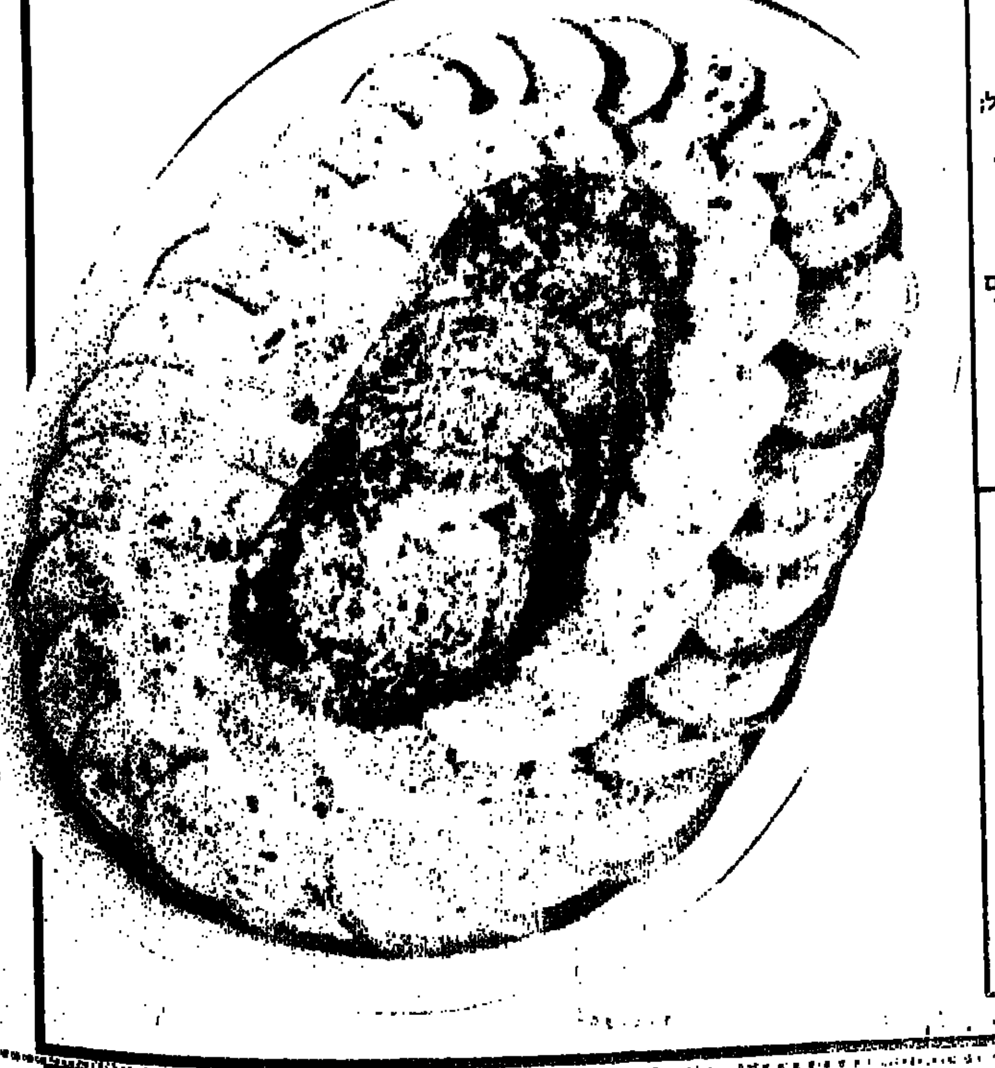

קיש על בסיס פלפלים

המצרכים: 4 פלפלים אדומים בינוניים; 500 גרם תרד; 3 כפות פירורי לחם מתובלים; 3 ביצים גדולות; 1½ גביעי יוגורט; ⅔ כוס חלב דל שומן; כף בצל מטוגן מיובש; כפית חרדל; 100 גרם גבינה צהובה חצי שמנה, פרוסה וחתוכה לרצועות דקות; פפריקה מתוקה.

מרתיחים מים בסיר גדול. חוצים את הפלפלים לאורכם, ומסלקים את הגבעול והגרעינים. מבשלים את הפלפלים במים הרותחים במשך 15 דקות. מוציאים, ומייבשים על מגבות נייר.

מוסיפים את התרד למים הרותחים, וחולטים במשך 30 שניות. מוציאים בכף מחוררת, מסננים ומייבשים על מגבות נייר.

מרפדים תבנית פאי בקוטר 22 ס"מ בחצאי הפלפלים, כשצד הקליפה כלפי מטה. הפלפלים צריכים לבלוט מעל שפת התבנית. זורים את פירורי הלחם על הפלפלים, ומפזרים את עלי התרד.

טורפים את הביצים עם היוגורט, החלב, הבצל והחרדל, ובוחשים פנימה את הגבינה. יוצקים את התערובת לפאי. מניחים רצועה של נייר אלומיניום על הפלפלים, כדי למנוע חריכה. בוזקים למעלה פפריקה, ואופים בחום בינוני 30-25 דקות, עד שהמלית נקרשת.

(8 מנות, 139 קלוריות למנה)

קדירת גבינה וירקות

המצרכים: ¼ כוס שמן זית או אחר; בצל גדול, קצוץ; 2 שיני שום מעוכות; כוס פירורים מלחם טרי (בערך 2 פרוסות, עם הקרום); ¼ כוס גבינת פרמזן מגוררת; ¼ כוס פטרוזיליה קצוצה; 200 גרם גבינת מוצארלה, מפוררת (קונים בחנויות של מחלבות קטנות); 500 גרם קישואים ירוקים, פרוסים, 500 גרם קישואים צהובים, פרוסים; 2 עגבניות פרוסות; כפית ריחן מיובש; פלפל שחור.

מחממים 2 כפות מהשמן במחבת, ומטגנים את הבצל עד שיתרכך. מוסיפים את השום ובוחשים. מוסיפים את פירורי הלחם, ומטגנים עד שישחימו. מסירים מהאש, ובוחשים לתוך התערובת 2 כפות פרמזן ו־3 כפות פטרוזיליה מורחים את התערובת על תחתית תבנית חסינת־חום בשיכבה אחידה. זורים את פירורי הגבינה על שיכבת הפירורים.

מסדרים מסביב פרוסות קישואים ירוקים, אחר־כך פרוסות קישואים צהובים, ובמרכז פרוסות עגבניה. בוזקים על הירקות ½ כפית ריחן ומעט פלפל. חוזרים על הנחת השכבות, ומתבלים שוב.

מטפטפים את השמן הנותר על הירקות. מכסים בנייר אלומיניום, ואופים בחום בינוני 20 דקות. מסירים את הנייר, זורים את שארית הפרמזן, ואופים 25 דקות נוספות. זורים את שארית הפטרוזיליה, ומגישים חם.

(6 מנות, 265 קלוריות למנה)

האיש שבא לסעוד

הנאות קטנות

במסע התלאות שלנו בתחנות הדלק הסיניות, שעליו דיווחנו כבר בעבר הקרוב, הגענו עתה ל„מידבר סין". כן, זה שם המיסעדה בתוספת הסינית: „צ'ונג צ'ינג". והיא ממוקמת בשדרות הרצל 122 בירושלים. האם הבעלים התכוונו באמת למידבר? אולי בעצם חשבו על מיטבח? לא נדע. המקום, בכל אופן, נראה באמת כמו מידבר. ריק לגמרי. מעט מלצרים. ואנחנו, עבדכם הנאמן ובת־לווייתו.

ובכן, ישועה גדולה מתחנות הדלק לא תצמח לנו. זאת כבר ראינו, אבל בעצם, למה לנו לחפש ישועות. מדובר במיסעדות פשוטות, מהירות, שאינן מבטיחות הרבה ואינן מקיימות הרבה. אבל לשבוע בהן אפשר בהחלט ולעתים גם ליהנות מהנאות קטנות.

פתחנו במרקי ירקות. לכאורה, היה כאן הכל. מרק העוף כבסיס היה כאן. ירקות חתוכים היטב ואינם מבושלים יתר על המידה היו כאן, אבל מה שחסר היה התיבלון סויה, זנגוויל, אולי מעט בצל, אולי גם כף יין.

בסלאט הסיני שהוגש לנו, לעומת זה היה עודף סוכר וחוסר חומץ. הוא היה מתוק כמו סוכריה.

מהסלאט עברנו לאגרולס, שהיו פריכים ועשירים ומהאגרולס עברנו למנות העיקריות: עוף בשקדים ועוף באננס.

מנות לא רעות, ובכל זאת גם לא לגמרי טובות. שני מיני העוף טוגנו באותו האופן ולא אובחנו די זה מזה. בדרך־כלל גם עוף באננס וגם עוף בשקדים ראוי להם שישהו תחילה זמן מה במרינדה. אך העוף בשקדים אוהב מרינדה המורכבת מכף עמילן, חלבון־ביצה, רוטב סויה ושמן ואילו העוף באננס אוהב יין לבן וסויה.

כאן, כאמור, לא זכו העופות להיבדל זה מזה. וחוץ מזה טעם המרינדה לא די הורגש בהם. חוץ מזה השאר לא היה רע. אומנם ברוטב האננס הוחש עודף קורנפלור ומעין דלות החומר ואולי בגלל היעדר ירקות) אך העוף בשקדים היה מתובל היטב ועשיר בשקדים ובירקות כאחד.

ומכאן למנה האחרונה, בננה באש, עטופה בעטיפה עבה וכבדה מדי של בצק, ולתשלום: 56 שקלים לארוחת תפריט לזוג. נראה לי שיחסית לרמת האוכל אפשר היה בהחלט להוריד כאן את רמת המחיר.

לוקולוס

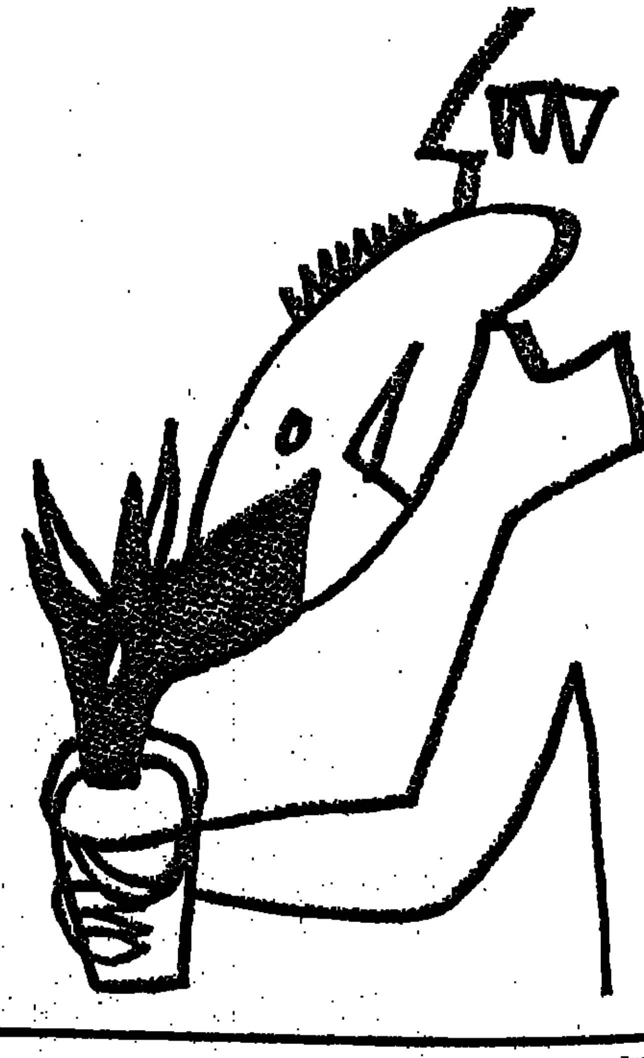

דניאלה יקרה

מיבטא זר

עליתי ארצה לפני 10 שנים כנערה צעירה ועדיין יש לי מיבטא זר. האם אפשר להיפטר ממנו איכשהו? אם כן, לאן לפנות?

שושנה.

אני מניחה שאצל מורה להיגוי, אפשר ללמוד איך מבטאים נכון את המילים העבריות. אפשר להתעניין בתיאטרונים השונים, איך מגיעים למורים כאלה, או במחלקות ללימודי־תיאטרון באוניברסיטה, או בבית־צבי ברמת־גן. אבל למה לך? זה נורא נחמד קצת מיבטא זר, במיוחד אם הוא טבעי.

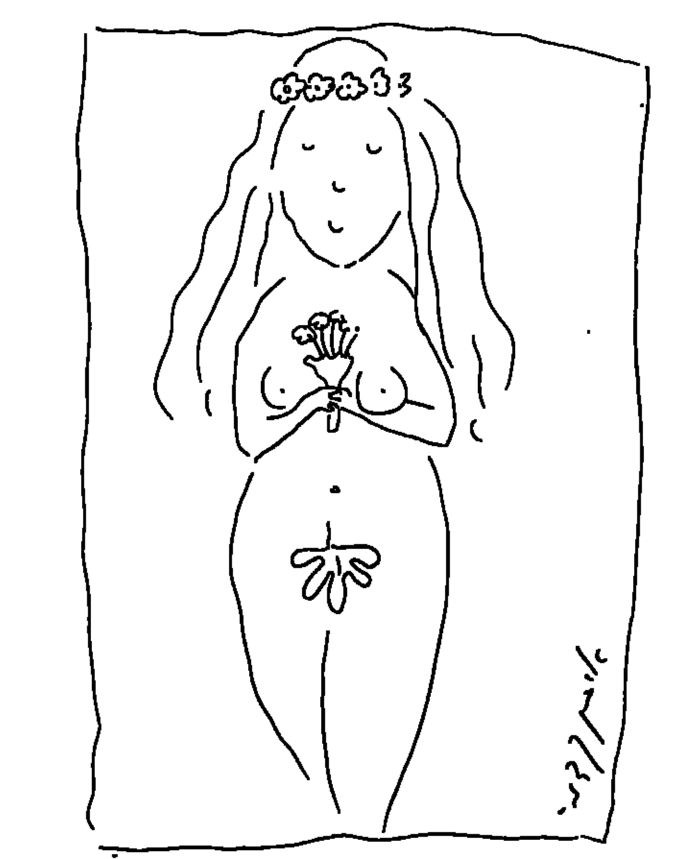

שערות באף

אני בן 19 בזמן האחרון צומחות לי שערות באף מה לעשות?

התל־אביבי

כלום. לאנשים שעירים צומחות שערות בכל מיני מקומות. אם השערות באף מפריעות לך, גזור אותן במיספריים קטנים. אבל הן יצמחו שוב ותצטרך לגזור שוב. אני מתארת לעצמי שאתה גם מתגלח כל יום. ככה זה בחיים, מגיע גם לגברים משהו מטריד. לא?

להיות בתולה

אני עומדת להינשא בקרוב. לפי המסורת במשפחה שלנו עלי להיות בתולה. אומנם לא קיימתי יחסי־מין אף פעם, אבל במשך שנים אוננתי. האם אני עדיין בתולה?

ב.ג.

קרוב לוודאי שכן.

מה איכפת?

ש.ת. לנועה מקיבוץ כברי: אני מסכימה איתך לגמרי. אני מקווה שברור לך שאיני אחראית על העתון כולו. בקושי על החלק הקטן שלי. חוץ מזה, מה איכפת לך מה חושבים אחרים?

נשואים מושכים

מדוע גברים נשואים מושכים יותר מרווקים?

אידיס

גברים נשואים יודעים שאין להם מה להציע לרווקות, ולכן הם למדו כל מיני טריקים איך לבלבל את המוח לרווקות. אחר־כך הם חוזרים הביתה לאשה.

משהו להסתיר

אני אלמנה. אני נמצאת בקשר עם גבר כבר יותר מ־4 שנים. במשך הזמן פגשתי אותו רק פעמיים ושאר הקשר הוא טלפוני. הוא אדם שלא מספר על עצמו ומלבד הכינוי שלו אני יודעת עליו מאומה. האם להמשיך בקשר?

נעמה

אם אחרי 4 שנים של קשר את עדיין לא יודעת עליו כלום, סימן שיש לו משהו מאוד רציני להסתיר, אולי אשה וכמה ילדים. אם נעים לך לדבר איתו בטלפון המשיכי בקשר. אם העניין מציק לך סיימי אותו. ברור לך, אני מקווה ששום דבר רציני לא יכול לצאת מקשר משונה כזה.

בלי הסכמה

אני בת 15 ואני מאוהבת בבחור בן 17. הורי לא מסכימים ליחסים בינינו. האם אפשר להמשיך ביחסים בלי הסכמת ההורים?

הרמלאית

אפשר לעשות הכל בלי הסכמת ההורים, אבל לא בגיל 15. חכי כמה שנים עד שתהיה עצמאית ואז גם תדעי את התשובות לשאלות כאלה.

אי־אפשר

לידיעת כל המבקשים תשובות אישיות לפי כתובתם הפרטית: מצטערת, אי אפשר. אנחנו מקווים שכל תשובה שמתפרסמת, יכולה לעזור להרבה אנשים שיש להם אותה בעיה.

כל הסקס הזה

תירגול מסויים

מאת זיוית אברמסון

רבים מה„שופכים המהירים", משתדלים להאריך את המישגל על־ידי שהם מסיחים את דעתם מן הגירוי המיני, באמצעות הירהור בנושאים שונים כמו מס־הכנסה, ספירת כבשים וכד'. אחרים מכווצים שרירים, נושכים שפתיים, תוקעים ציפורניהם בבשרם וכיוצא בזה.

יש המחפשים את הגאולה בכימיה. הם רוכשים לעצמם מיני מישחות וסוגים של ספריי, המשמשים להקהיית התחושה, וכך כשהפין משותק חלקית הם יכולים להמשיך את המישגל זמן רב יותר מפני שהם לא מרגישים, לא מתגרים – ולא גומרים.

כל האמצעים האלה מהווים „דרכים לא להתגרות. מאליו מובן, שכשאדם לא מתגרה די הצורך, הוא אינו מגיע לאורגזמה. האורגזמה היא רפלקס המופיע בעת התגרות בעוצמה גבוהה. הפולט המוקדם – כפי שכבר הוסבר – אינו יכול לשהות, להישאר, ברמה הגבוהה של גירוי מבלי להגיע מיד לפליטה. לכן הוא מלמד את עצמו שלא להגיע לרמת הגירוי הגבוהה וכך הוא דוחה את הסוף.

אבל, הוא משלם על כך מחיר יקר. הוא מונע מעצמו את הריכוז בהנאה. ככל שגדלה ההנאה שלו, כן עולה החרדה שלו שהנה הנה יגיע לשיא. ואז הוא מתחיל לומר לעצמו דברים בנוסח של „תירגע חביבי, בנחת, אל תתרגש, חשוב קצת על צרותיך, תיזהר מהתקף־לב", וכיוצא באלה דברים שנועדו לצננו.

כך, גם אם הוא מצליח לדחות את הפליטה, הוא מפסיד את העיקר. במקום להתמסר לרגש ולתשוקה, הוא עסוק בהפעלת מעצורים ובמניעת השתלשלות העניינים הצפוייה. תוך כדי כך, בעוד הוא עסוק בלא להתגרות, עלולה בת־זוגו להרגיש אי־נוחות, במיקרה שהזוג לא מקיים תיקשורת מינית. היא חשה שמשהו לא בסדר. היא לא מבינה למה ברגעים האמורים להיות המרגשים והמסעירים ביותר הוא נראה לפתע מרוחק ומסוגר ועסוק במשהו אחר לגמרי. היא עלולה להבין שהוא לא מעוניין בה, לא אוהב אותה, לא חושק בה.

אבל יש לשיטות אלו של טיפול ביתי, שיטות נפוצות הנמסרות מפה לאוזן – חיסרון מרכזי. הן מנציחות את המצב ואפילו מחריפות אותו. בעזרת מחשבות מסיחות או תרסיסים, מתרגל האיש יותר ויותר שלא להיות מודע לריגוש המיני, ומה שקורה לרוב הוא דווקא שיכולתו לשאת מתח מיני גבוה הולכת ופוחתת.

בטיפול עושים את ההיפך. מלמדים את הגבר להיות מרוכז כל־כולו בתחושותיו, להתמקד בעונג ובגירוי שלו ולהכיר אותם. ההיכרות ויכולת הזיהוי המדוייקת של הרגע שלפני האורגזמה הם שמאפשרים לו בהדרגה לדחות את בואה ולהחליט מתי הוא רוצה בה.

הטיפול ניתן בדרך־כלל לשני בני־הזוג והוא קשור בתירגול מסויים. לשניים ניתנת הדרכה מדוייקת לבצע בביתם משימות משותפות. ושוב, כאשר קיימים אצל שני בני־הזוג רצון טוב ונכונות להשקעת מאמץ, סיכויי ההצלחה של הטיפול קרובים מאוד למאה אחוז. במילים אחרות, למי שרוצה להיפטר מפליטה מוקדמת – הדרך פתוחה.

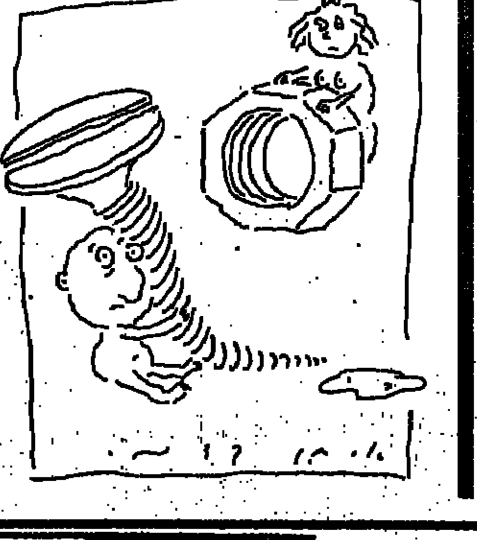

סן־פרנציסקו על המים

אנליה מגן

82 מדינות נתנו לפסלת אנליה מגן את מי הנהרות שלהם ● היא בחשה אותם לקוקטייל, הקפיאה, ומהקרח הבינלאומי שנוצר, עיצבה פסל בצורת כדור־הארץ ● הפסל שנמס ביום־ההולדת ה־40 לאירגון האו"ם לא נעלם ● המים זרמו יחד לבריכה מיוחדת סימלו את היכולת של כל העמים לחיות יחד בהארמוניה ● דמותה של הפסלת שהצליחה לסמל את השאיפה לאחוות העמים

מאת נורית בת־יער

מימין – פנים חדשות: מה שמשתקף בראי שונה מהפסל שעוצב

משמאל – פסל גבס: מעדיפה נשים. הן משדרות יותר כוח, מסמלות את אמא אדמה כדור־הארץ קפוא ממי נהרות העולם: גם הפסל הבא לפסטיבל בינלאומי יעוצב ממים שהובאו מ־24 המדינות המשתתפות

ל שעות אחרות, יום אחד בשנה שעברה, התמזגו מימי נהרות העולם והיו לאחד. מי הוולגה התמזגו עם מי נהר המיסיסיפי, עם הדנובה, הנילוס, הירדן, האמזונס והיאנג־טסה. בכך סימלו את אחוות־העמים, את תלותם ההדדית, שיתוף־פעולה ושלום.

אוטופיה? חלום בהקיץ? אגדה חרשה? – לא. זה קרה במציאות. ביוזמתה של פסלת ישראלית, אנליה מגן, שבסיוע מחלקות ההקלאות והמים של האו"ם ליקטה את מי־הנהרות של 82 מדינות, בחשה אותם לקוקטייל, הקפיאה בפריזר, ומהתוצאה עיצבה פסל בצורת כדור־הארץ. הפסל שעוצב לרגל יום השנה ה־40 לחתימת אמנת האומות־המאוחדות, היה סטונ[illegible] נעילת פסטיבל האמנות של סן־פרנציסקו. מי שמנוהל למחשבה שפסל הקרח נמס ונעלם זמן קצר לאחר שהוצג בפסטיבל האמנות – יכול למחות את החיוך הציני משפתיו.

המסתו של הפסל היתה הצימוק שבעוגה. שכן זרימת מי־הנהרות ביחד, לצלילי השיר "אימג'ין" של ג'ון לנון, המחישה את הצורך להתמזג, לחיות ללא גבולות. המים הנמסים, קלחו לבריכת ההשתקפות של המרכז העירוני של סן־פרנציסקו. בהזדמנות

אוליה מגן: האמנות שלי מנסה ליצור קשר עם החברה (תצלום: מנחם עוז)

חגיגית זו הסכו אותה למקום היחיד בארה"ב (ואולי בעולם כולו) המכיל מים מיפאן, מסין, מישראל, מאלג'יריה, מצרים, הודו, בנגלדש, קפריסין, פרו, מקסיקו, דנמרק, מוזמביק, 82 מדינות.

●●●

כור־ההיתוך הקר, נמס כשהוא מוקף ילדים בתילבושות־עמים אופייניות, המייצגות את יכשות העולם. לצידו הוצב פסל מחימר ומגבס של גבר, אשה וילדה. התא־המשפחתי שהוא, לפי אנליה מגן, הגרעין העולמי.

מה דחף את הפסלת ומעצבת התכשיטים הישראלית, לארגן את האירוע האמנותי־מושגי הבינלאומי? ההצעה שהגישה לעיריית סן־פרנציסקו נימקה זאת ב"אחריות המוסרית והאנושית של אמנים לשדר באמצעות אמנות, יופי, ורגישות, את תקוותנו והחבננו".

"כשאני יוצרת חשובים לי יחסי־הגומלין ביני לבין הסביבה", מטעימה אנליה, "שאיפתי היא למזג את המצב שבו אני נמצאת עם מה שקורה סביבי בחברה. זה עוזר לי להמשיך הלאה. לנסות לבנות ולשנות את החברה. אמנות היא ביטוי מהחברה למען החברה".

פסל־הקרח שלה הוא דוגמה לכך. הוא פתח עידן־תקשורת בין האמנות לשילה הבינלאומית. על כך מעידים המיכתבים הרבים שאנליה קיבלה משגרירי ארצות שונות, המתייחסים לפסל ולמשמעותו הסימלית. שגריר ספרד באו"ם, ג'ים דה פיניה, הביע תקוות ש"המסת המים מכל רחבי תבל מצליח [illegible]

הרצון־האנושי". שגריר קנדה בארה"ב, אלן גוטליב, כתב: "... כמו המים הבינלאומיים בפסל, כך גם עלינו לשתף פעולה בצורה שתציג ויזואלית את שאיפותינו המשותפות לשלום בעולם". מיכתבים ברוח דומה כתבו נציג איי־בהאמה באו"ם פ.א. מאינרד, "...למרות שהפסל ישרוד יום אחד בלבד – הערכים שהוא מייצג הם נצחיים".

●●●

גם שגריר צרפת בארה"ב, שגריר מצרים באו"ם, שגריר ארגנטינה והקונסול־הכללי של ישראל בארה"ב, יעקב סלע, כתבו או ציינו את האירוע המיוחד, תוך הדגש על סימליות המים בחיים ועל הצורך של כל העמים להתלכד בשאיפה לשלום ולאחווה.

מיהי הישראלית, שמצאה את הדרך לליבן של אומות העולם שרתמה את אירגון האו"ם לשרות האמנות, ואת האמנות לשרות האו"ם?

אנליה מגן, אשה קטנה עם מעוף גדול, נולדה בבואנוס־איירס, ארגנטינה. עלתה לישראל ב־1967 והיתה נשואה פעמיים. שני ילדיה, אמור, 18, וכתיאל, 11. למרות שלמדה פיסול בבית־ספר אבני ומכללה [illegible]

מחייה הוקדשו דווקא לעיצוב תכשיטים.

התכשיטים הובילו לקשר עם "משכית". לתמיכת רות דיין. ללקוחות נוצצים כמו כוכבי־הזמר הברברה סלאק ופול סיימון האמריקנים, וברברה הצרפתיה, שהופנו אל מגן על־ידי המפיק שמואל צמח. אשתו לשעבר של ג'וני קרסון הגיעה לבד. רכשה צמידי־כסף לאחר שנדלקה עליהם בשבוע התכשיט של מכון־היצוא בירושלים.

בשלב מסויים ביקשה מגן להעשיר את התנסותה על־ידי חשיפה לעולם הגדול, וההחלטה נפלה על סן־פרנציסקו לאחר ששנה קודם, ביקרה בעיר הקליפורנית, והתאקלמות בכרך הנוסס לא היתה קלה. "בהתחלה היה לי קשה. "לא ידעתי את השפה, לא הכרתי את סיגנון ההתנהגות, השפה הספרדית היתה לי לעזר בימים הראשונים, אחר־כך לא – בגלל הנעימות".

נקודת־המיפנה חלה, כשהחלה לפסל במרכז־האמנים העירוני "פורט מייסון", וללמוד תראפיה־באמנות באוניברסיטת "אנטיוך".

"תלוי במצב־רוח. קצת חליל, ויליאם אקרמן, ג'ורג' וינסטון, אלווין יולה, או צ'יק קוריאה, כשבא לי להמריא לספירות גבוהות יותר. מוסיקה קלאסית להתרגעות, קצב ברזילאי, שירים דרום־אמריקניים שמילותיהם מרגרות אל ליבי – כשמתחשק משהו יותר עמוק.

גם התנ"ך עושה לה דברים. בהשפעתו פיסלה פסלי־גבס במסדרי אנוש של דמויות תנ"כיות: בת־שבע, רחל, רות, מרים, ונעמי. פסלי־הגבס מופקים בשיטת־היציקה. אנליה יוצקת גבס על גופה של אשה, כשרגליה משוחות בוזלין או בקרם. הגבס המעורבב בפיסות אריג־שק של תפוחי־אדמה עיתונים או תחבושות מוסר מגוף האשה אחרי מיספר דקות. כל פלבגוף זוכה לסיגנון נפרד.

על־פי הגבעים חזה שהוסר מהגוף האנושי – יוצקת האמנית את הפסל מגבס או מפורצלן. לפעמים היא מלבישה את פסליה באריגים סאנקיסטים או פרימיטיביים, שהיא מדביקה לגבס באמצעות פלסטר. לעיתים הפסל מתבונן במראה ומשם מציצות עליו פנים של מישהו אחר.

לפעמים היא מעניקה לפסל אחד פנים שחציים נוצק על־פי דוגמנית, וחציים על־פי פניה שלה. לרחל התנ"כית העניקה הבעה רכה ומיוסרת. את מרים ראתה בעיני רוחה כבת־עשרה. עם פסלי גברים היא "לא כל־כך

●●●

אנליה השתתפה בכ־25 תערוכות והתרחשויות (הפנינגס), בין היתר בתערוכת "פרשיה בגבנים" בבברלי־הילס, בתערוכת פיסול בינלאומית בגלריית אריאל בניו־יורק, בגלריה "ויזה" ובמוזיאון האיטלקי־אמריקני בסן־פרנציסקו, בוועידה הדמוקרטית, ובוועידת־הפיסול הבינלאומית ברחבת האו"ם של סן־פרנציסקו.

אנליה שואפת להתערות בחיי האמנות בארץ. מתכוננת לחזור למקורות. יש לה רעיונות והצעות. עד שתממשו היא מרימה את האנרגיה שלה ליצירת פסל בינלאומי נוסף של מים־וקרח, עבור טקס־הסיום של פסטיבל אמנות הבלט, האופרה, המוסיקה הקלאסית, והתיאטרון שיתקיים ביולי 1987 בצרפת. הפסל יעוצב ממי נהרות של 24 המדינות המשתתפות בפסטיבל. [illegible]

דברים שרואים מכאן • דברים שרואים מכאן • דברים שרואים

כלב מי שמדבר

קבורת כלב

מי שיש לו לב רך, מי שהוא צמחוני, ובכלל כל העדינים למיניהם – השורות הבאות עשויות לגרום לכם בעיות. אתם רוצים, אז תעברו לעמוד הבא – ראו הוזהרתם! ולעצם העניין. על בתי־קברות לכלבים כבר דיברנו. אומנם רק דיברנו ומדיבורים עדיין לא נוסד "בית הקברות היהודי הראשון לחיות", אבל גם דיבורים הם שלב ראשון לקראת עשייה.

בית־קברות לחיות הינו צורך ממשי לרוב בעלי הכלבים אשר מוקירים אותנו ורוצים לזכור אותנו לנצח.

אך בית־עלמין שכזה, אם בכלל יוקם, אינו רק צורך למי שנשארים בחיים. זהו גם כבוד אחרון למת, אפילו אם הוא כלב, חתול, או אפילו סוס זקן. אולי אתם לא יודעים, אבל חשבתם לעצמכם מה עושים בגופתו של הולך על ארבע אשר התפגר בטרם עת או נדרס תחת גלגלי מכונית פראית?

האם תיארתם לעצמכם מה יעלה בגורלו של אותו גוף חייתי אשר בליבו פעמה נשמת חיה אוהבת ונאמנה? ובכן, תחקיר ממצה בנושא ודאי יוכיח לכם כי הרבה כבוד אין בקבורתו של כלב. "קבורה" אמרתי? איזה קבורה ואיזה בטיח!

במיקרה הטוב יכניס עוזר הווטרינר את הגופה המגודלת לשק־פלאסטיק שחור וימסור אותה הלאה. הלאה למיז ל"קבלן קבורה מוסמך" וכאלה יש [illegible]. מדובר בדרך־כלל במושבניקים, או בסו[illegible] אנשים אשר יסלקו את הגופה בכל דרך שנראית להם. ה"מקצוענים" שביניהם יכרו בור בשדה הפתוח ויטמנו בה את השק המגודלל. וכך, ללא שם וללא סימן, מצבה או רישום מדוייק, ייטמנו החיות ורק השד יודע איפה. העיקר להיפטר! איני מדבר על המיפגע העירוני־היגייני שבעצם בחירת כל שדה פתוח וכל עץ רענן, כמקום־קבורה בלתי זמני לחלוטין.

ואיני מאשים כאן את הקברנים בלבד. גם לבעלי הכלבים יש חלק במעל. והלא אם היו דורשים ושואלים, ודאי היו מקבלים תשובות מספקות בחלקן. וכך, באין שואל ובאין מפקח, נעזב בעל הכלב ביגונו. הווטרינר עושה את שלו, והכלב או החתול גם הם יכולים ללכת. ומי יודע? במדינה מפתיעה כמו שלנו, אשר בה כל כלב יהודי בצה"ל אוכל בשר כשר בהשגחת הרבנות הצבאית, במדינה כזו עלולים בעוד שנים להסתכסך עם הדתיים, משום שהקבלנים יבנו על קברי הבוקסרים והפודלים הפזורים לרוב בארצנו... חי שמיים!

ומה על אותן גוויות בצידי דרכים וברחובות העיר? אל תגידו לי: "לא ראינו, לא שמענו, לא הרחנו...!" המראה הזה ממש הורס אותי כל פעם מחדש, ומה אתם רוצים שאעשה, שאפנה לרב פרץ? שאזום פתיחת "חברה קדישא כלבתא" אולי...?!

בכל אופן המצב היום הוא בלתי נסבל. גוויות כלבים וחתולים שסועי אברים ומרוטשים, מתגוללות להן בצידי דרכים, ולאף אחד לא איכפת. ואם כבר מסולק המיטרד לאחר יומיים, זה בגלל ההגיינה ולא בגלל כבוד המת, חס וחלילה. בקיצור רבותי, מה אנו מבקשים? לחיות בכבוד ולמות בכבוד. אל תפקירו את נשמתנו לעורבים ולגלגלי מכוניות הזבל. צריך למצוא פיתרון, קבורה נאותה לכל כלב אשר משלם את מיסיו לעירייה. שהעירייה תקצה מיגרש, ותדרוש סכום גדול עבור קבורה עירונית. מי שירצה שגם יקים מצבה לכלב שלו ומי שמעוניין להבטיח לעצמו מקום טוב באמצע, שיכתוב אלי למערכת. השלב הבא יהיה ביטוח חיים לכלב ותאמינו לי – בעיר המטורפת שלנו זה ממש ביטוח חובה!

צ'או־האו,

צ'יף של אלון!

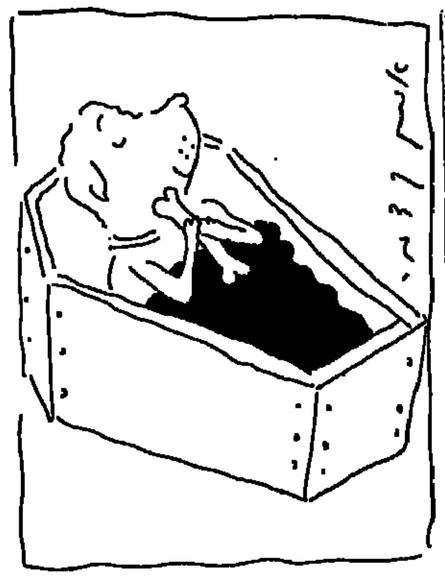

יש עתיד

שילטון הצדק

מאת יבשם עזגד

לא קל היום לפנות לערכאות משפטיות. טחנות הצדק טוחנות לאט ובאופן בירוקראטי. כדי לעבור את מסלול המיכשולים ולהגיע אל כס־המישפט, חייב אזרח מן השורה לשכור לו מורה דרך, עו"ד, שיוביל אותו בשביליו הנסתרים של החוק. מי שינסה לחסוך את שכר הטירחה שהללו גובים, ימצא את עצמו, במוקדם או במאוחר, על הבנקט. עורכי־הדין מקיפים את כס־המישפט בחומה אנושית בצורה. [illegible] כי מי שידו אינה משגת לשכור לו עו"ד, [illegible] שאינו יכול לזכות למישפט־צדק.

כדי להבטיח את שילטון הצדק, הוצאנו את המישפט מידי המלכים והטלנו אותו על השופטים. כדי להנחות את השופטים, הונהגו לחוקק חוקים. וכאן הסתבכנו. הצדק פשוט. החוק מסובך ונפתל. אם לא די בכך, עורכי־הדין מסבכים אותו עוד יותר, כדי להבטיח את פרנסתם. אפשר לומר כי מערכת המשפט היא עבור עורכי־הדין, לא יותר מאשר חוק־הבטחת־הכנסה. לוקחים ומסבכים דבר פשוט, ואחר־כך גובים ממך כסף כדי להשיב אותו לקדמותו. משל למה הדבר דומה? למכונאי המקלקל בכוונה תחילה את מכוניתך, כדי שחברו יוכל לגבות ממך, לאחר מכן, את שכר תיקונה. מה דינו של מכונאי הנוהג כך? כזה צריך להיות דינם של עוכרי הצדק.

בעתיד תלך התלות שלנו במתווכים למיניהם, ותפחת. מאגרי־מידע ממוחשבים יספקו, חינם, לכל דורש, מידע עדכני על תנועות קנייה ומכירה של נכסים. זה יהיה סופו של המתווך בעיסקי הנדלא ניידי. הקשר הישיר בין המחשב שלך למחשב של שילטונות מס־הכנסה, יפטור אותך מן החובה להיעזר בשירותיו של רואה־החשבון. הוויתור על שירותיהם של עורכי הדין, לעומת זאת, לא יוכל להתבסס על המחשב בלבד. כאן נידרש כולנו לעשות יד אחת.

נצטרך לבטל, בבת אחת, את כל החוקים הקיימים. נחזור להסתמך על ההיגיון ועל חוש הצדק האנושי הישן והטוב. מישפטים יתנהלו בפני חבר־מושבעים עממי שחבריו ייבחרו באופן אקראי, בידי המחשב. החובה לשרת בצוות־מושבעים תדחה כל חובה אזרחית אחרת. היום אתה שופט, מחר נאשם. הנאשמים והתובעים יציגו את טיעוניהם בעצמם, בלי קטיגור, בלי סניגור, בלי פילפולים. פשוט. דברים כהווייתם. חבר־מושבעים עממי ידע לבחון את טיעוניו של אדם גם אם הם נאמרים בשפה פשוטה. המוסר והצדק פשוטים. המישפטים יהיו קצרים ופסק הדין ינתן בהצבעה דמוקרטית.

שילטונם של המישפטנים בחיינו יגיע בעתיד לקיצו. בסופו של דבר, המערכת המישפטית נועדה להקל את חיינו ולא להכביד עליהם, כפי שהיא עושה היום. לא עוד שילטון החוק יחי שילטון האדם, שילטון הצדק

מועדון קוראי ידיעות אחרונות מועדון קוראי ידיעות אחרונות מועדון קוראי ידיעות אחרונות

בן יהודה 69 טל. 03-243271-4
בימים א', ב', ג', ה'. 18.00-09.00 ד', ו'. 13.00-09.00
בשיתוף עם רימון טיולים

הסתיו, עושה משהו לנפש הרומנטית. שירים רבים חוברו בהשראת המראה המיוחד שיש לערי אירופה וארה"ב בעונה זו של השנה.
עלי השלכת, האור הרך והחזרה של החיים למסלולם אחרי חופשות הקיץ, יוצרים יחד אווירה שתענוג להתבשם בה.
רימון טיולים, מציעים לכם מבחר מסלולים מרתקים לטיולי הסתיו, באירופה ובארה"ב על פי מיטב המסורת של שרותי בתי מלון והסעה ברמה לה אתם מצפים, עם צוות מלווים מנוסה המכיר היטב את אתרי הטיולים והעומד לשרותכם לכל אורך הדרך.
הטיולים מיועדים לכל קוראי העיתון ללא תשלום דמי חבר.
פרטים והרשמה אצל כל סוכני הנסיעות המורשים

האמריקאי ארצות הברית מחוף לחוף
30 יום
ניו־יורק, פילדלפיה, וושינגטון, מפלי ניאגרה, אורלנדו, עולם העתיד - אפקוט, שיקאגו, ילוסטון פארק, ג'קסון, סאלט לייק סיטי, ציון פארק, לאס וגאס, סאן פרנסיסקו, "דרך 17 המיליון", מצודת הרסט, סולוונג, לוס אנג'לס, דיסנילנד, ניו־יורק.
תאריכי יציאה 19.8, 23.9, 16.9

האמריקאי ארה"ב וקנדה
32 יום
ניו־יורק, פילדלפיה, וושינגטון, מפלי הניאגרה, סיאטל, ונקובר (כולל אקספו 86), האי ויקטוריה, סאן פרנסיסקו, "דרך 17 המיליון". כרמל־מונטריי, מצודת הרסט סולוונג, לוס אנג'לס, לאס וגאס, ציון פארק, ברייס קניון, סאלט לייק סיטי ניקסון, ילוסטון, אורלנדו (כולל אפקוט) ניו־יורק
תאריכי יציאה 28.8, 18.9

קסמי אירופה
איטליה, אוסטריה, שוויץ
13 יום
רומא, טיבולי, סיאנה, פירנצה, ונציה, הרי הדולומיטים, אינסברוק, ליכטנשטיין, לוצרן, אינטרלקן, ברן, ג'נבה
תאריכי יציאה 16.9, 30.9, 14.10

ביותר ותהיה
אונאסיס לנופש אחד
תכייף עכשיו גמור לשלם במרץ 1987 החל מ- $370* ב־8 תשלומים
יאסו! פיראוס, פטמוס, רודוס, אפסוס, בוזוקי, סובלקי. אוניות הפאר של אפירוטיקי־ צורת הנופש שמאפשרת לך לנפוש פעם אחת כמו מיליונר יווני. אתה לן בחדרים מפוארים וממוזגים, מקבל 6 ארוחות גורמה ליום, מהמר בקזינו, רוקד בדיסקו, מבלה בבר וחוזר הביתה כמו חדש.
הצעה מיוחדת!
שייט יווני - תורכי ב־$370 בלבד
3 ימים שייט לפיראוס, ביקור באי פטמוס וקושדסי (תורכיה), חזרה בטיסה מאתונה. אפשרות להארכת השהיה.
כמו כן, אתה יכול לתכנן שייט באפירוטיקי ל־3, 4 או 7 ימים משולב בטיסה. פנה לסוכן הנסיעות הקרוב (ד.א. כדאי להשוות מחירים)
*כולל טיסה. לא כולל מסים
אלאליף ושות' • סוכנות בע"מ
סוכנים כלליים: ת"א: 03-622591, 611454 חיפה: 04-671242, 660911 אשדוד: 055-24541, 34541
EPIROTIKI LINES
כבר 50 שנה של פעילות רצופה בישראל

מועדון קוראי ידיעות אחרונות מועדון קוראי ידיעות אחרונות מועדון קוראי ידיעות אחרונות

חדוות החיות

צעצועים לבעלי־חיים אצל מירב מאיר: שלא ישעמם לחם (תצלום: אברהם חסון)

מיליונר אמריקני, מספרת הב־דיחה, ראה שהכלב הפרטי שלו משתעמם מאוד. לכן קנה לו במתנה...ילדה.

לאחרי שבועיים של בילוי בחנויות מזון לבעלי חיים – יש בארץ למעלה משמונים כאלה – ואחרי שיחות עם יצרנים, יבואנים ובעלי כלבים וחתולים, אני מוכנה להמר שהבדיחה הזאת לא תצחיק את כולם.

לכלב ולחתול בישראל 86' אין סיבה להתלונן. מפנקים אותם, מטפחים, ומאנישים, ומקימים מיפעלים חדשים כדי לספק את צרכיהם. שמעון גרוס, משווק „כלבון" (מזון חדש לכלבים של „אסם הנגב") אומר, שבדרך אל רישיון הייצור העבירו את המיפעל סידרה קפדנית של בדיקות וטרינריות והיגייניות. „אני לא בטוח, אם מזון לבני־אדם עובר כל כך הרבה בדיקות..."

מייבאים ומייצרים למען הכלבים והחתולים הכל. מה לא מצאתי בחנויות? בקבוקי־חלב לגורים יתומים, או לאלו הסובלים מאם סרבנית־הנקה, במחיר של 8.95 שקלים. תחליף חלב־אם לחתול, שאימו יולדתו מסרבת להיניק, ב־14 שקל לקילוגרם וחצי. יש גם אקדח יורה תרופות – מכניסים צינור פלאסטיק לפי החיה, משחילים את הגלולה, ויורים.

החנויות עמוסות מישחקים. למשל... מארטי, עכברון־פרווה מיובא, מדיף ריח מיוחד שחתולים אוהבים. יש אפילו עיתון לכלבים... מפלאסטיק. מין צעצוע לבן דמוי עיתון מגולגל, מעוטר סימני־דפוס שחורים, ושמו בישראל „דיילי גרואל" – הנהימה היומית. הוא ערוך בידי „חברו הטוב של האדם". מאוד מתאים לכלב אינטליגנטי, הצופה בסרטים, ומקנא בכל הכלבים שאולפו להביא לבעליהם את העתון.

„אנשים עוברים ליד הדוכן וצוחקים", אומר המוכר בדוכן חדש של „מאפט", ב„כל בו שלום", המציע מישחקים רבים לכלבים ולחתולים, לצד אוכל מיובא. תמר ארליך, בעלת קוקר ספאנייל, מרימה בסקרנות את מישחקי הפלאסטיק, מחייכת ולא קונה. הכלב הפרטי שלה לא אוהב אפילו חטיפים.

בארץ מגדלים היום כ־200 אלף כלבים מבוייתים, וכ־60 אלף חתולים. הכי הרבה כלבים גדלים במושבים. הקיבוצים במקום שני, הערים – מקום שלישי

קו־שיווק שלם בחנויות מיוחד לממתקים לכלבים. לא פחות משבעה סוגים של ופלים, כולם מיובאים. יש ממתקים מצופים שוקולד, ביסלי וצ'יפס, הכל במהדורה כלבית. יש גם חטיפי סרדינים לחתולים שמתנהגים יפה, ומוצרים לטיפוח היופי. לדוגמה, דיאודורנטים ושמפו לכלבים. שורות־שורות הם עומדים סדורים בחנויות המתמחות, ויש ביקוש.

למעדניה לכלב של שירי חן, ברחוב יהודה בת"א, נכנס השבוע לקוח מוטרד. המשפחה אימצה גור כלבים, והבייבי לא אוכל. חשבו שהחום משפיע. הלכו לווטרינר, שילמו 20 שקלים, ולא נמצאה כל בעייה. אולי כדאי להחליף את האוכל, אמר הרופא. ניסו אבקת „מטרנה" לתינוקות, וגם מזה הגור לא התלהב. לפי עצתה של שירי התפשר הבעלים לבסוף על שקית אוכל מיוחד לגורים.

חנויות המזון לבעלי־חיים הן משהו שבין לישכת־ייעוץ לבין עסק מיסחרי. מעטים הלקוחות שנכנסים, לוקחים ומשלמים. בדרך־כלל כל רכישה היא סיבה לשיחה ארוכה על בעל החיים הפרטי, התפתחותו, החוכמות ו/או הבעיות שלו.

מה עושים עם הפרעושים? אולי את מכירה מיספרה טובה לכלבים? יש לך שמפו טוב? שאלות טיפוסיות ששמעתי במשך כמה שעות בילוי בחנויות תל־אביביות, המתמחות במזון לבעלי חיים ובתעשיית האבזרים הענפה שמסביב.

דדה חגג', יבואן, טוען שזו בדיוק הסיבה שבישראל רשתות השיווק כמעט שאינן מתעסקות במזון לחיות: „הקונים לא מסתפקים בקנייה. הם צריכים את הייעוץ, את השיחה עם המוכר". ב„שופרסל" אומרים, שמכירות מזון לכלבים וחתולים מהוות חצי אחוז ממחזור המכירות של הרשת.

אצל שירי חן ישנה פינה מיוחדת לשידוכים. עומרי הרטבי, מ„כל בו לכלב" ברחוב פרישמן בתל־אביב, הכניס לפני חודשיים לחלון־הראווה גור חתולים למכירה. לעשות טובה לחבר. היום חלון הראווה שלו מלא גורים. החתולים משתעשעים, מתעלמים מהעוברים והשבים, בעיקר ילדים המתבוננים בהם כמהופנטים. היום הוא מקבל גורים למכירה רק אחרי תיאום טלפוני, ורק כשמדובר בבני ששה שבועות ומעלה. במשך הביקור שלי בחנות הגיעו שלוש פניות בנושא. חלון הראווה של עומרי מלא.

בתוך החנות, בכלוב קלוע שחור וגדול, צורח כמו אזעקה פיקדון מאת זוג חברים אחר של עומרי. בלוון התוכי, גדול צבעוני ורעשן, היה שייך לחבר שנשא אישה. בלוון הקנאי לא הסתדר עם האשה החדשה. הזוג הטרי

ספר בדרך

בירחון „אדם וחיה" מספקים אפילו מתכונים מיוחדים לבעלי חיים. הבעלים יכינו, הכלב יאכל. מתכון לדוגמה של [illegible]

REVLON
דגש חזק
לעיניים
ולשפתיים
חדש
מרבלון!
EYE LINER עפרונות לעיניים: בכחול, שחור וירוק, עפרונות צלליות לעיניים: באפור, ירקרק ותכלת ...וגם עפרונות • לשפתיים: באדום, ורוד ובורדו.

הצעה מיוחדת!
קני 2 עפרונות לעיניים + מחדד וקבלי חינם: עפרון לשפתיים וקלמר לכל הסט.
שווי הסט – 16.40 שקל
REVLON

חיי כלב? כ־200 אלף כלבי השעשועים בארץ לא שמעו על דבר כזה • גם החתולים הביתיים לא. חיים קשים יש מכסימום לבעלים שלהם • היום מייצרים עבור חיות: בקבוקי־חלב עם חלב־אם, לגורים; אקדח יורה־תרופות, וגם צעצועים שונים, כולל עתון מפלאסטיק • לחיות הכי מפונקות אפשר לקנות גם ופלות מיוחדות וביסלי, וגם תמרוקים שונים

מאת **שושנה חן**

הביא אותו לחופשה בחנות של עומרי, ועכשיו כבר יש לו שם קהל מעריצים, בגיל ממוצע שבין 12 ל־18. צעירה נרגשת באה להיפרד ממנו לפני הנסיעה לחו"ל, שולחת צרור נשיקות לעבר המקור השחור מבעד לסורגי הכלוב. בלוון צורח כרגיל.

„נדמה לי שהיא לא מקבלת מספיק ויטמינים," קובלת לקוחה מודאגת בפני עומרי. נושא השיחה: חתולה אחרי לידה. עומרי מייעץ. „לעיתים קרובות מגיעים לכאן הלקוחות עם בעלי־החיים, כדי שאבדוק אותם..."

איך מסלקים את הפרעושים? שואל גבר בגיל העמידה את שירי חן. כבר ניסה על הכלבה הכל, כולל נפט. עכשיו הוא עומד מול מדף עמוס תרסיסים ומיכלי פלאסטיק, ומתלבט. הוא רוצה טיפול שלא יגרום לה סבל. בינתיים הוא מספר. כלבה חכמה.

בחנות של שירי יש פינה מיוחדת לשידוכים. לקוחה מודאגת אומרת לעומרי: נידמה לי שהחתולה (אחרי לידה) לא קיבלה עדיין מספיק ויטאמינים

בת עשר. הולכת איתו לחוף הים. „רק רואה את המים, ומביאה לי את המגבת." הוא לא קושר אותה, „שתרגיש חופשיה". הביא אותה מארה"ב. כבר עקר לה שתי שיניים אצל וטרינר. מול המדפים קשה לו לאמוד את החינגיות בכסף. לבסוף הוא בוחר בתרסיס כלשהו, וקונה לה גם צעצוע. כלב פלאסטיק מצפצף, צהוב, ב־7 שקלים. „איך שהיא תצחק", הוא מתלהב.

ויליאם סטיריץ, המנכ"ל של „ראלסטון" בישראל, היצרנית האמריקנית מהגדולות בעולם למזון כלבים וחתולים, אומר „שחכנת בני־אדם היא המפתח העיקרי להצלחת העסק. שאנשים מייחסים תכונות אנושיות לבעלי החיים שהם מגדלים".

לסטיריץ כל הסיבות לדעת. בארה"ב קמה סביב הכלבים והחתולים תעשייה אדירה. על־פי הערכות מגדלים שם בבתים פרטיים למעלה מ־50 מיליון כלבים, וכ־46 מיליון חתולים. מכירות המזון לחיות אלה עוברות בשנים האחרונות את החמישה מיליארד דולר לשנה. על רופאים וטרינריים בלבד מוציאים האמריקנים סכום המגיע למיליארד דולר לשנה.

ישראל רחוקה מן ההיקף הזה. בחברת „תלמה", יצרנית „דוגלי", מעריכים שיש בארץ כ־200 אלף כלבים מבוייתים, וכ־60 אלף חתולים. מיכאל בורקס, מנכ"ל החברה, אומר שמיספר הכלבים הרב ביותר יחסית לאוכלוסיה קיים במושבים. אחריהם באים הקיבוצים, ורק במקום השלישי הערים הגדולות. בתל־אביב, לדוגמה, הוציאו או חידשו בשנת האחרונה 7,626 רישיונות לכלבים בלבד.

המכירות של מוצרים לכלבים וחתולים נמצאים בקו עליה חד. מאיר חגג', יבואן ובעל חנויות בהרצליה ובתל־אביב אומר, שמייבאים ומוכרים הקיץ פי שלושה מאשר בשנה שעברה. ברשתות מדברים על עלייה של יותר ממאה אחוזים. גורמים חדשים נכנסים לתמונה. מהם משונים. בעתון החרדי „ערב שבת" דווח לאחרונה על ייצור מעדן בשר כשר לחתולים, בשם „לאסי". „מעולם לא שמעתי על דבר כזה", אמר לי הרב חשבי מראש־העין. „חתולים בכלל לא צריכים הכשר. הם לא עמדו במעמד הר־סיני".

הסכומים שמוציאים אנשים על כלבים וחתולים משתנים לפי גודל בעל החיים, וגודל הכיס של בעליו. בדוכן של „מאפט" זוכרים לקוחה אנגלו־סכסית, שרכשה 44 קופסאות שימורי אוכל לחתולים במכה אחת ב־1.90 שקל הקופסה. עם זאת יש רבים המאכילים את החיות בשאריות אוכל בלבד, ויש שמסתפקים בשק בונזו אחד לחודש לכלב וגמרנו. הוצאה של 33.26 שקל לשק בן 15 קילוגרם.

„הבזבזנים הגדולים הם רווקים ורווקות, וכן זוגות קשישים", אומרת שירי חן. לקוחה קבועה שלה מתייצבת מדי יום שישי, בשעה שלוש וחצי, ורוכשת עבור שני הכלבים שלה מאכלים ופינוקים בערך של כ־40 שקל לקנייה, הרוב בשר קפוא.

באיטליזים מספרים על נשים מבוגרות, המפטמות חתולים בכבדים טריים, יקרים. אבל יש גם אחרים. רונית מאור מ„מאפט", יבואן חדש, מספרת על בורות רבה בין בעלי כלבים וחתולים. „הצרכן לא יודע מה מגיע לו, ומה החיה צריכה לאכול". בתערוכת מזון לבעלי־חיים, שבה ביקרה באחרונה בחו"ל, סיפרו לה שרק הישראלים קונים מזון לחיות שפג תוקפו.

שירי חן אומרת, שמגדלי בעלי חיים הם טיפוסים מיוחדים, פתוחים. כבר חמישה חודשים היא בחנות, ועםבעלי־חיים – מאז שהיא זוכרת את עצמה. בילדותה קראו למשפחה שלה בשכונה בבאר־שבע „משפחת סאלאח שבתי". ששת הילדים גידלו 13 כלבים, ובין חמישה לשבעה חתולים קבועים. כל החיות העזובות בשכונה הגיעו אליהם. לא פלא שכל בני המשפחה תקועים היטב בעסקי חיות.

האח דדה חגג' הוא יבואן. אשתו, האחים והגיסים עובדים כולם בעסק, וגם מנהלים חנות לבעלי־חיים בהרצליה. יש להם מחסן, ואולמות־תצוגה באיזור התעשייה בהרצליה. עד לפני חצי שנה הצטופפו בשטח של 70 מ"ר. היום המחסן בלבד משתרע על שטח של כ־1,000 מ"ר. במישרד על הקיר תלוי פוסטר מהירחון „אדם וחיה". הכוכבת: „וניל קאפ־קייק", כלבת פודל לבנה, מטופחת עד לשערה האחרונה. אלופה בינלאומית.

חגג' מייבא אוכל, קולרים, צעצועים, הכל לבעלי־חיים. אפילו חתולים הוא מייבא לפעמים. בעיקר פרסיים, ב־300־400 דולר. לפרסיים האמיתיים, שמחירם 1,000 דולר ומעלה ויותר, אין ביקוש.

למזלו המכירות של כל מה שקשור בכלבים וחתולים טובות בהרבה יותר מהדרישה לחתולים פרסיים.

שפע מזון לכלבים וחיות אחרות: חברת השפע

REVLON
דגש חזק
לשפתיים
המילה האחרונה של רבלון:
עפרונות לשפתיים ב־3 גוונים: • אדום • ורוד • בורדו • ...וגם עפרונות EYE LINER לעיניים: בשחור, כחול וירוק. ועפרונות צללית: באפור, תכלת וירקרק.

הצעה מיוחדת!
קני 2 עפרונות לעיניים + מחדד וקבלי חינם: עפרון לשפתיים וקלמר לכל הסט.
שווי הסט 16.40 שקל
REVLON

דרך הרושם

כבר מזמן יודעים שיפה זה על פי רוב גם מוצלח. ושאשה יפה לא בהכרח טיפשה • אבל לנשים יפות מאוד יש בעייה: במיקצועות־קאריירה מובהקים, הן לא בדיוק משתלבות היטב • לגבר מושך במיוחד, לעומת זאת, אף פעם לא היתה בעייה לעשות קאריירה • נשים יפות בדרגות־ניהול בכירות, אימצו לעצמן מראה שנקרא היום באמריקה, „לבושה להצליח": בגדים מחוייטים, תיסרוקת גזורה היטב, תיק־מנהלים

מאת רני כרמל

אם תשאלו את עצמכם מה גורם לכם לחבב מישהו מייד מהפגישה הראשונה, תהיו משוכנעים שתכונות כמו אינטליגנציה, אישיות וחוש־הומור, הם הקובעים את יחסכם להיכרותכם החדשה. לא נעים לאכזב אתכם, אך אתם מוליכים את עצמכם שולל. התכונה שאנו מתרשמים ממנה ביותר בפגישה ראשונה עם אנשים זרים, בין אם מדובר בקבלת עובד חדש לעבודה ובין אם זו פגישה עיוורת עם גבר או אשה, היא ההופעה החיצונית.

אומנם נוח לנו לחשוב שהבל החן ושקר היופי; שהעיקר האופי ולא היופי; היופי עובר האופי נשאר, ויש עוד קלישאות. אבל החיים מתנהגים אחרת. בחיים, אנשים בעלי הופעה, מועדפים על־פני הפחות מושכים. זה לא הוגן אבל ככה זה.

מחקר שנערך עוד בשנות ה־70' המוקדמות הראה, שהופעה נאה משפיעה, לא רק על בחירת בני־זוג, חברים ומאהבים, אלא משפיעה גם על ציונים בבית־ספר, קבלת מישרה, ובמיקרים חמורים אף מטה את מאזני־הצדק.

•••

הפסיכולוגיות אלן ברשייד מאוניברסיטת מינסוטה, ואיליין וולסטר מאוניברסיטת וויסקונסין, היו בין החוקרות הראשונות שעסקו בנושא כוח המשיכה הפיזי. מחקרן משנת 1974 מראה שקיימת נטייה חזקה לייחס לאנשים בעלי כוח־משיכה גופני גם תכונות אופי חיוביות. גבר או אשה מושכים ייחשבו ליותר מאושרים, רגישים, מעניינים, חמים, וחברותיים מחבריהם בעלי החזות המושכת פחות. תוצאות מחקרים אלה מאשרים את התפיסה הסטריאוטיפית המוכרת: „מה שיפה הוא טוב".

מחקר חדש שנערך באוניברסיטת אולד־דומיניון בנורפולק, ורג'יניה, מתמקד בחשיבות שאנו מייחסים להופעה חיצונית כשאנו מעריכים כישורים. אחד הנושאים המרכזיים במחקר מצביע על־כך, שהסטריאוטיפים „תופשים" גם בסיווג סקסואלי בין המינים: הרוב מייחס לנשים בעלות הופעה חיצונית מושכת – נשיות רבה יותר, ולגברים מושכים – גבריות חזקה יותר. זה מצביע על סטריאוטיפ נוסף: יפה הוא סקסי, או מי שיפה הוא גם בעל זהות מינית מודגשת יותר. ואם מה שיפה הוא טוב, או אנשים יפים בטוחים שהם נהדרים. מכאן נובע סטריאוטיפ נוסף: מי שיפה הוא אגוצנטרי.

עד כאן אין הרבה תגליות מהפכניות. מה שבכל־זאת מפתיע במחקר הזה, קשור ביכולתן של נשים יפות להגיע לשיא בקאריירה שלהן. מתברר, שנשים יפות מתקשות לחצות סף מסויים של דרג־ביניים בעסקים ובמימשל. כאשר מדובר במקומות־עבודה שבהם נדרשות תכונות אופי הנחשבות „גבריות" כגון: כוח, עצמאות, החלטיות וניהול – לנשים בעלות כוח־משיכה יש בעיה, בעוד שלגברים מושכים, כמעט בכל המישרות, יש עדיפות על־פני הבלתי מושכים.

נשים מושכות נתפסות כמתאימות רק לסוגי עבודה „נשיים": דוגמנות, דיילות, עיצוב־אופנה וכן לכמה סוגי עבודה „ניטרליים" כמזכירות, פקידות־קבלה וכו'. יוצא, שבעוד שלנשים הפחות מושכות, קל יותר לקבל מיגוון רחב של עבודות. בכל התחומים, הרי עבור המושכות, מהווה היופי מיכשול.

•••

כדי לאמת את הממצאים האלה פירסמו לאחרונה שתי פסיכולוגיות מאוניברסיטת ייל, מדליין הילמן ולואיס סארואטורי, מחקר חדש בנושא. ממחקרן מתברר, שכוח משיכה אצל נשים הוא גורם שלילי בתפקידי ניהול בכירים: „נשים צריכות לשאוף להופעה בלתי מושכת וגברית, ככל־האפשר, אם הן רוצות להצליח ולקדם את הקריירה שלהן בארגונים בעלי כוח והשפעה", אומרת מדליין הילמן. מרהים, מהו אחרי כל המאמצים שנשים משקיעות כדי להיות יפות, מושכות ונשיות, באים ואומרים להן: רק רגע, בבקשה. העניין הזה טוב למסיבות, אבל אם אתן רוצות גם במישרות של מצליחניות, זה כבר סיפור אחר.

נשים וגברים בעמדות ניהול בכירות רואים את האשה ההולכת בשיער פזור, סוודרים רכים בעלי מחשוף נדיב, תכשיטים זוהרים ואיפור כבד, כפחות רצינית בעבודה, פחות הגיונית, ורגשנית, במיקרים של צורך בקבלת החלטות חמורות, פלרטטנית, לא עצמאית ובלתי בטוחה.

מה עושה, אם כן, אשה יפה שהיא במיקרה גם חכמה גם עצמאית וגם בעלת כושר ניהול, החפצה בטיפוח הקאריירה שלה? היא מתלבשת, מסתרקת ומתאפרת בהתאם. מתברר, שאלה מרכיבים חשובים המצליחים לאזן את הסך־הכל. „לבושה להצליח" – זהו ביטוי מקובל כיום בארה"ב, כשמאחוריו מסתתרת אשה נאה, המאופרת בסולידיות, בעלת שיער קצר, הגזוז היטב או אסוף, לבושה בחליפות מחוייטות בצבעים שקטים, הנושאת תיק־עסקים מעור יקר. וזהו רק צד אחד של המטבע.

ומה עושה אותה אשה מצליחה בשעות הערב, או בימי חופשה, אם היא במיקרה גם מתפשת חבר, בעל או ידיד? כאן מתחילות הבעיות: ברור שאם היא תשמור על החזות הנוקשה והגברית, שרכשה במאמץ ובכסף רב, הרי סיכוייה במיגרש הזה פוחתים. ואל נשכח: המדובר הוא באשה יפה, בעלת כוח־משיכה, הרוצה גם להרגיש ולהיראות כזאת. מסתבר שלחוה יש שתי פנים. האחד מופנה לכוון עולם העסקים הגברי. האחר – לכיוון העולם התכרתי. זה לא מיקרה שבשנים האחרונות זכו ספרים רבים העוסקים בנושאי „לבושה להצליח" להגיע לרשימת רבי־המכר.

•••

מטרידה העובדה שהגישה הזו זוכה להצלחה. נשים וגברים המתנגדים בכנות לאפליית המינים בחברה של ימינו, לא תושבים פעמיים, כשהם נתקלים בנוסחת ה„לבושה להצליח". מטרידה עוד יותר העובדה, שקיימים סטאנדרטים שונים לגבי גברים ונשים. גברים אומנם חייבים לענות על נורמות־לבוש מסויימות במישרד, בהתאם לרמת הפורמאליות השוררת במקומות עבודתם, אך איש עדיין לא דרש משום גבר לנסות ולהיראות פחות גברי, כשהוא מגיע לעבודה, ותהיה מישרתו רמה ככל שתהיה.

איש גם אינו מצפה ממנו שיסרק את שערותיו באופן אחר כשהוא מגיע לעבודה, ובאופן אחר כשהוא יוצא לבלות. אני אפילו מרשה לעצמי לקבוע בוודאות ששום גבר לא קיבל אי־פעם רמז כל שהוא, שכדאי לו להיראות פחות זוהר, אם הוא רוצה שיתייחסו אליו ביתר רצינות בישיבת ההנהלה הקרובה.

כשאריסטו אמר ש„אין מליץ טוב יותר מהיופי", הוא בוודאי לא התכוון לנשים בעמדות ניהול בכירות.

ממחר דיאטה

מאת: דובי זכאי

כמה טוב לאנשים בקוטב הצפוני. לא מורידים את המעילים כל השנה. אומרים דברים טובים על השומן, ששומר על חום הגוף. אבל כאן כבר אי אפשר להתחבא מאחורי ערימות של סוודרים ולא צריך ללבוש בגדי־ים של אוברזון כדי שיראו כמה שאתה שמן. בגדי הים חושפים הכל. קפלי השומן רוטטים, בטן עגולה, ישבנים נמוכים, ו... יסורי מצפון. וזה בכלל לא נעים, עכשיו רואים את מה שצברנו על גופנו במשך החורף הקצר.
אין ברירה. חייבים לרזות. חייבים לוותר על הגלידה (ועוד לק אחד וגמרנו), על השווארמה, על הדבש ועל העוקץ. ממחר דיאטה.

בנג־בנג!

באמריקה משחקים במילחמה גם ילדים גדולים, עם מדים וכלי־נשק ישנים אמיתיים. רק בלי הרוגים • משחזרים את קרבות העבר, עשרות משתתפים • תחביב

בתמונות, מימין לשמאל: משחקי המהפיכה האמריקנית. יורים מתותח עתיק • בקי אנדרסון במדי הגדוד ה־10 של וירג'יניה • שיחזור כניעת הצרפתים בפורט־ניאגרה • משתתף במדי צבא הדרום משחק נפגע, תוך זעקה. השיחזורים צריכים להיות אותנטיים ככל האפשר.

אמריקה מתגעגעת כנראה לאיזו מלחמה. לא משהו רציני כמו וייאטנם. זה רציני מדי. אבל מלחמה תמורה, עם תילבושות יפות, המון משתתפים, והעיקר – בלי הרוגים. זה מה שיכול להתאים למי שזה מאתיים שנה, לא התרחשה כל מלחמה נוראה על אדמתו שלו. ושהדאגה הכי חשובה שלהם בחיים היא, איזו תילבושת בדיוק לבש הגנרל ג'קסון, מפקד הכוחות הדרומיים במילחמת האזרחים האמריקנית. כך נולד תחביב אמריקני חדש.

גברות בשמלות ארוכות, בסיגנון המחצית הראשונה של המאה ה־19, עם הגברים המלווים אותן, לבושים במעילים שחורים ארוכים, חולצות־גו'מלה ופריפת־סרט לצווארם, מתמקמים בפיקניק ניבוח על גבעה המשקיפה על עמק, שבו ייערך שיחזור גראנדיוזי של אחד הקרבות הקשים ביותר במלחמת האזרחים, 125 שנה לאחר שהתרחשו באמת.

המישחק הזה אינו פשוט כל־כך. דרושים בו מאות ניצבים, אם לא אלפים, ובגדים מקוריים או משוחזרים עד לפרט האותנטי האחרון בהם. דרוש תסריט שעל־פיו ישחקו־ישחזרו המשתתפים את מהלך הקרב, את קריאות־העזרה של הפצועים, את צווחתם האחרונה של ההרוגים, את תרועות החצוצרות, את שעטות הסוסים, את צחצוח החרבות, את פקודות הגנרלים. בין המשתתפים היו כאלה שהוציאו כמה אלפי דולרים על תילבושותיהם וכלי נשקם העתיקים. הם אפילו מתלוצצים, שבגדי הקרב המשוחזרים שלהם, עולים לפעמים יותר, הרבה יותר מאשר בגדי המלתחה העכשווית שלהם.

באמריקה קיימות כמה אגודות נוסטאלגיות, שדרכן ובעזרתן נערכים מישחקי הקרבות האותנטיים הללו. הם נעזרים, למשל, ביזם־קבלן המעמיד לרשותם, כמו בקרב המתואר לעיל, שטח בן 2000 דונם, שבו ייערך מישחק הקרב; או באוצר המוזיאון ההיסטורי של מחוז מונרו במישיגן, שהוציא עשרת אלפים דולאר מכיסו על קניית מדים, רובים עתיקים, ציוד תקופתי של מחנות־הצבא ו...זוג־משקפיים מן המאה ה־18. המאה ה־18? – כן, גם המאה ה־18, שבה התרחשה המהפיכה האמריקנית, שבה עוד נלחמו הבריטים בצרפתים בפורט־ניאגרה, בקרב ששוחזר גם הוא עתה, ליד אגם אונטריו. העיקרון הוא, שמישחקי הקרב המשוחזרים נערכים במקום ההתרחשות האמיתי או סמוך לו, כדי להגיע לדיוק מירבי של הפרטים המרכיבים את האירוע.

המהפיכה האמריקנית היא תמיד פופולארית בין המשוגעים החדשים למישחקי־הקרבות. בעיקר בגלל המדים המפוארים והנוצצים של הבריטים. הם לבשו מעילים אדומים, לפעמים גם חצאיות סקוטיות (קילט), במישבצות ובצבעים מרנינים, לפי הגדוד אליו השתייכו, ולקצינים היו חליפות מטורזנות וגנדרניות להפליא.

כאשר קן סיגל, בן ה־42, יועץ לענייני ניהול ממסצ'וסטס, משחק את הלורד הבריטי קורנוואליס, הוא לובש גרביים־משי ארוכים, מגפיים־רכיבה חומים, מיכנסי־רכיבה מבוטנים בעור, המתכפתרים מתחתיו לברך בכפתורי־זהב, מותנית לבנה שבכיסה תקוע שעון עתיק, אכנט־משי אדום, מעיל גנרלים מצמר אדום עם רשים כחולים וחפתי קטיפה הנרכס ב־20 כפתורי זהב טהור, 14 קראט. ועוד הוא חובש על ראשו פיאה מפוארת לבנה, שעליה כובע בעל שני קצוות. על ירכיו תלויה חרב מן המאה ה־18, משובצת זהב, שהיא בלבד עלתה 15 אלף דולר. „אני נראה כמו נאר נפוח ואורוגנטי", הוא אומר בגאווה.

בין המשחזרים הקפדניים ביותר, נמצאים אלף חברי הבריגדה של המהפיכה האמריקנית, שנוסדה ב־1962, כדי להחיות מחדש את רוח חיילי המהפיכה. האגודה אינה מרשה לנשים ללחום במשחקים שהיא משחזרת. לכל היותר הן יכולות להיות חוטבות עצים ושואבות מים, מה שיכול היה להיות תפקידן במאה ה־18. נשים שהשתייכו אז למעמד הפועלים, זכו להתייחסות כאילו היו בהמות עבודה.

אבל בקי אנדרסון בת ה־20 מאוהיו, לא מקבלת את הקביעה הזו. היא לובשת למישחקי השיחזור את מדי הגדוד ה־10 של וירג'יניה ונהנית מכל העניין.

ההצלחה היא כל־כך גדולה, שלשנת 1987 מתכננים את שיחזור הקרב ב„סידר מאונטין", ל־1988 – את קרב גטיסבורג ואת קרב אפומאטוקס – ל־1990.

זהו. מישחקים של עשירים. אמריקה. „האותנטיות היא נהדרת", טוענים המשוגעים לתחביב היקר הזה, „אבל לנקות את המדים, לאחר שהתפלשת איתם בבוץ עבור מולדתך, זה ממש גהינום". צרות של עשירים, כבר אמרנו (שירות „טיים")

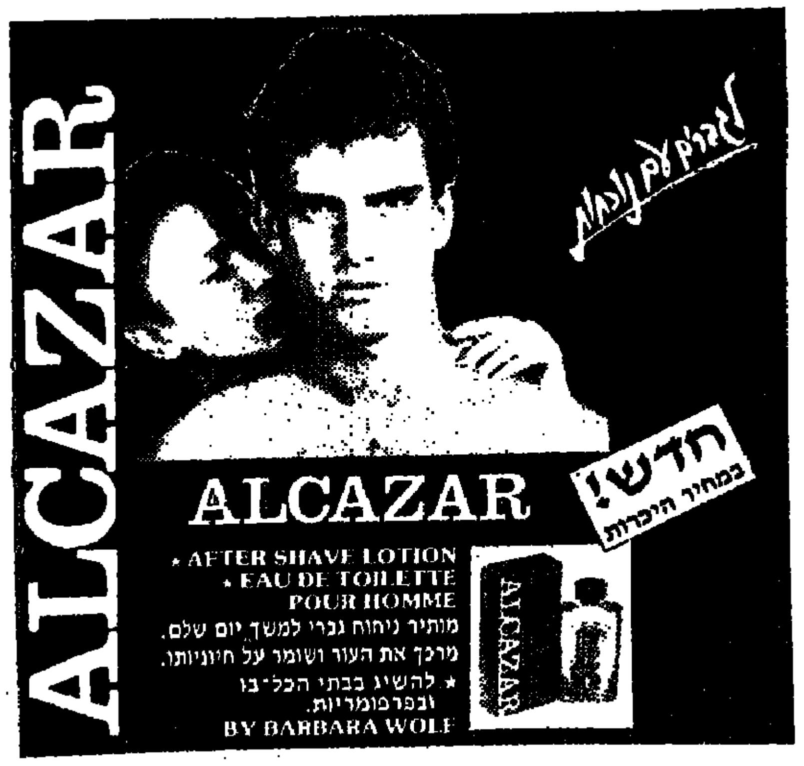

התמודדות אישית

נשים שעוברות הפלה־מלאכותית, יפתחו פחות רגשות־אשם, לאחר הפסקת־ההריון, אם יאשימו את עצמן באחריות להריון, ולא יטילו את האשמה על הגבר.

הפסיכולוג רוני ג'ונס־בולמן, מאוניברסיטת מסצ'וסטס, ארה"ב, בדק 76 נשים לפני שעברו הפלה־מלאכותית, ואחר־כך ריאיין אותן שוב 6־8 שבועות לאחר ההפלה. נשים שהודו כי הן אשמות במה שקרה מפני שלא נזהרו (לא השתמשו בגלולה או התקן), חשו פחות רגשי־אשמה, ואמרו שלמדו לקח. נשים שהשתמשו בשיטות־הגנה כמו מישגל נסוג וסמכו על הגבר – פיתחו רגשות אשמה וחרדה, וחלקן נזקקו לטיפול פסיכולוגי.

„כאשר אשה נקלעת להריון בלתי־רצוי כאשמתה, והיא כנה עם עצמה, היא תתמודד טוב יותר עם המצב", אמר החוקר.

בקבוק מפטם

תינוקות שאינם יונקים, אלא מקבלים את מזונם מבקבוק, יהיו בעתיד תינוקות וילדים שמנים. תופעה זו חמורה יותר, ככל שהאמהות מקדימות להאכיל אותם מבקבוק. זאת, משום שמבקבוק הם מקבלים יותר מזון מאשר הם זקוקים לו. זוהי מסקנת דו"ח ועדת רופאי־הילדים בסן־אנטוניו, טקסס, ארה"ב.

גם ד"ר מיכאל קרמר, מאוניברסיטת מק־גיל במונטריאול, שבדק 778 בני־נוער, והתחקה אצל ההורים, מי מהם ינק חלב־אם ועד איזה גיל, ומי קיבל מיד אוכל בבקבוק, גילה, ששכיחות של שמנים קבועים נמצאה פי ארבעה אצל בני־נוער, שבילדותם אכלו מבקבוק, לעומת היונקים.

„אסטמה 18", הייצור פסק

הרבה חולי אסטמה פנו אלינו בתלונה, שהם אינם מקבלים יותר את התרופה הישראלית „אסטמה־18 פורטה", מתוצרת „סם און", שלה התרגלו, ואשר עזרה להם. פניותיהם לאגף־הרוקחות במשרד־הבריאות בשאלה, מדוע להשתמש בתרופות מתוצרת־חוץ, במקום בתרופה „כחול־לבן" שהוכיחה את עצמה, נענו בתשובה: „נאסר המשך הייצור של תרופה זו".

לאור הפניות שקיבלנו, בדקנו מה קרה. מאגף־הרוקחות נמסר לנו, שחוות־דעת של מומחים היתה, שהשילוב של מיספר מרכיבים בתרופה „אסטמה 18 פורטה", לא נראה לוועדת־המומחים שישבה על המדוכה. כל מרכיב בנפרד בתרופה הוא כשר, אך כולם ביחד – פסולים. חולי האסטמה יצטרכו להתרגל לתרופות אחרות, שלדעת מומחי משרד־הבריאות הן יעילות יותר.

אסור להן ללדת בנים

ג'ניפר ריצ'ארדס, הנראית בתצלום משמאל, מאושרת. בשעה טובה ומוצלחת, היא ילדה בת.

מאחורי הסיפור השיגרתי הזה מסתתרת דראמה עצובה ושרשרת של לידות שנסתיימו בטרגדיה. אחותה סוניה (מימין), ילדה עד כה 6 בנים, וכולם נפטרו ממחלה תורשתית נדירה, המועברת על־ידי נשים לילדיהן, אך פוגעת רק בזכרים. גם אצל אחותה ג'ניפר היו אסונות. היא ילדה שלושה בנים, שכולם חלו במחלה התורשתית ונפטרו.

סוניה החליטה שלא לקחת יותר סיכונים. ג'ניפר החליטה לעשות ניסיון נוסף. הפעם נולדה לה בת בריאה. עתה מקוות האחיות, כי עם לידת התינוקת הוסרה הקללה הרובצת על המישפחה.

יצירות תלת־ממדיות

עגילים, תליונים ואבזרי־קישוט הולוגרפיים, שעוצבו בעזרת קרן לייזר מוצגים ונמכרים בתערוכת הולוגרמות ב„חוויה הישראלית" ביפו.

במקביל מתקיימת במקום תערוכת קבע של יצירות הולוגרפיות, שהם צילומי לייזר תלת־מימדיים, המעבירים לצופה תחושת ריאליזם.

גם התכשיטים, כשהם מוארים, יוצרים דמויות תלת־מימדיות ואפקטים חזותיים. כדי להשיג אפקט מכסימלי, מומלץ להאיר את ההולוגרמה ולצפות בה כפי שמתואר בתרשים.

מחיר עגיל לייזר, 9 ש"ח; תליון עם שרשרת מצופה־זהב, 50 ש"ח, וכרטיס־ברכה הולוגרמי, 25 אג"ח.

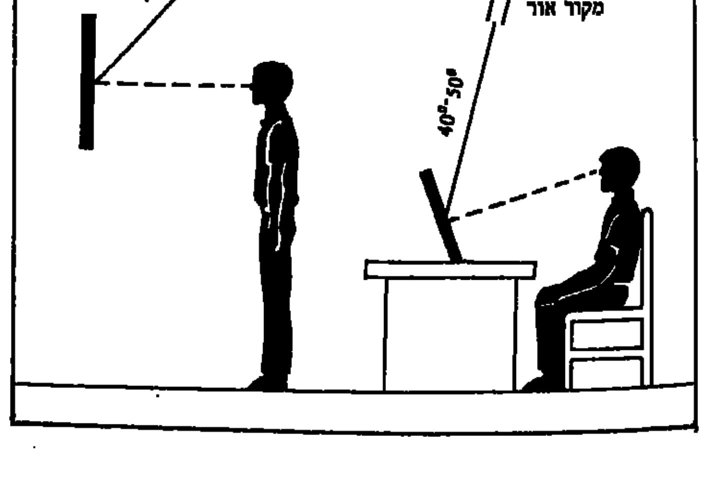

עוף במקום פלאפל

המזון המהיר נתקנא בפלאפל. אם אפשר לאכול פלאפל ללא הגבלה, מדוע לא להציע אותו דבר גם עם עוף וסלטים? מיסעדת „צ'יק צ'יק צ'יקן" בתל־אביב, עלתה על הרעיון ובשעות הערב היא מציעה לנו ב־10 ש"ח לאכול כמה שנרצה. נוסח „אכול כפי יכולתך". סביר להניח שמכאן תפתח תחילתה של אופנה חדשה.

הארוחה כוללת בר־סלטים חופשי עם 20 מיני סלטים, צ'יפס וכן פלטות עם סוגים שונים של בשר־עוף ונקניקיות.

אור איטלקי

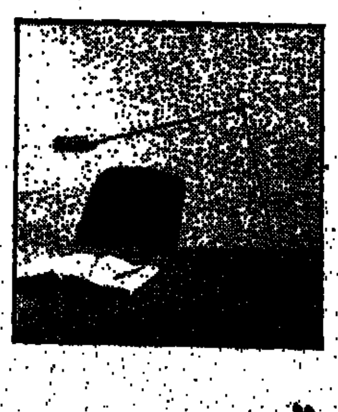

מנורה יפה, שטיח ועציץ עושים את החדר. לא כולם יודעים את זה. ויש־נם רבים המתייחסים למנורות כאל אבזור מישני בחשיבותו. „רניש", מנסה להעלות את רמת המנורות והתאורה בארץ. היא מייבאת מוצרים של „לומינה", אחת החברות המובילות באיטליה בנושאי תאורה.

הקו העכשווי במנורות, הוא תאורת הלוגן, המפיצה אור־יום והתאורה נעשית מהריצפה אל התיקרה. העיצוב – בקווים ישרים. המחירים בקו אחיד בין 100 ל־1800 ש"ח.

מיטת פיקניק

אם יש לכם כבר מיטת־שיזוף בגינת הבית, אולי תרצו להוסיף גם מיטת־פיקניק. כזאת שלוקחים לטיול בתא־המיטען של המכונית ומציבים באוהל או על חוף־הים.

למיטת הפיקניק המשווקת בארץ אין שם מיוחד. היא מיובאת מטייוואן, ומיוצרת על־ידי חברת ליברטי־בל. היתרונות שלה: מישקל 4.5 ק"ג, היא מתקפלת לשלושה חלקים, והיא נפתחת לאורך 1.83 מטר.

המחיר המומלץ, 60 ש"ח. אפשר להשיג גם ב־51 ש"ח.

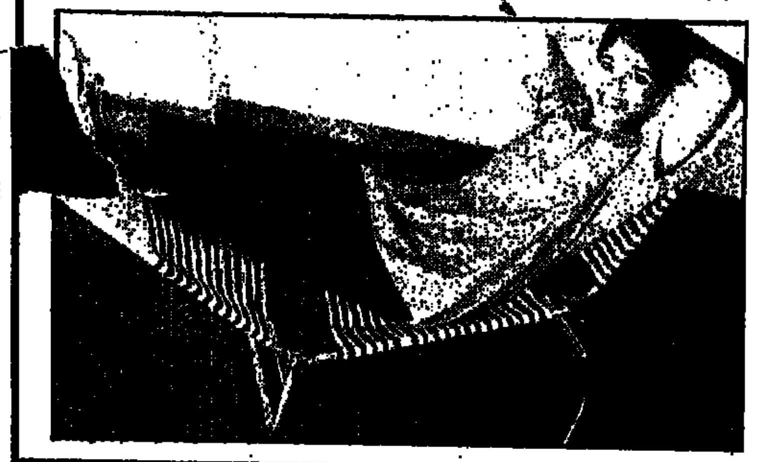

מתוקים

כדי לתת לכולנו את ההזדמנות להינות ממעדני תורכיה המתוקים, נחנכה בבת־ים מתוקיה בשם „פאמי", שבה שפע של עוגיות ומעדנים מתורקים אחרים, כמו במיטבח של אמא. הקונדיטור, חשים אוסטה, מכין מדי יום 15 סוגים שונים של מעדנים מתוקים תורכיים כמו קדאיף, בקלווה עם שוקולד, עוגיות עגולות המכונות „קורקבן האשה" ועוד. המעדנים מתחלקים לשני סוגים, על בסיס של בצק ועל בסיס חלבי.

אפשר לשבת במקום או להזמין מעדנים הביתה ולכל אירוע, בהתראה של יום אחד.

בקלווה, קראיף וכדומה, עולים 10־15 ש"ח לקילוגרם. המתוקים על בסיס חלב עולים 2 ש"ח למנה.